

Den nye videnskabsminister var ikke offentliggjort ved FORSKERforums trykstart, så her ses to anonymiserede eks-ministre.

Farvel til Sanders epoke

- men bliver politikken så meget anderledes?

V-R-SF-valgsejren betød farvel til en epoke med liberaliseringer og drastiske reformer på universiteterne, der fik stærke ledere og topstyring på bekostning af medbestemmelse. Også styringen af forskningsmidlerne blev skærpet i Helge Sanders epoke (2001-2010).

NY MINISTERS UDFORDRINGER

Det store spørgsmål er om den nye videnskabsminister får penge til at reparere på det milliard-minus i finanslovene 2012-13, som VK-regeringen efterlod. Det er et hullet testamente, viser FORSKERforums gennemgang (s.3-5).

S-R-SF vil også styre – på en lidt anden måde

Måske bliver der lidt flere frie midler, men sektoren skal ikke gøre sig falske forhåbninger, for S-SF har i deres valggrundlag ikke lagt op til et brud med nyttetænkning og erhvervsamarbejde som vækstmotor: "Universiteterne skal levere nyt samspil med erhvervslivet, så den store viden omsættes til vækst", står der. Man vil gerne have "praksisnær forskning". Partierne har også markeret, at man ikke vil opgive politisk styring og øremærkning af forskningspenge, idet man fx vil investere 500 mio. i fire erhvervsforskningscentre (klima, miljø, velfærdsteknologi samt sundhed/forebyggelse).

Det bliver svært for den nye videnskabsminister at fremme universiteter og forskning, for de nye regeringspartier har traditionelt deres darlings andre steder. S har især erhvervsuddannelserne, som er

tæt på LO-fagbevægelsen. Og Radikale har de mellem lange videregående uddannelser, som fx lærerne og seminarierne. Ideelt set så de tre partier gerne, at universiteter og professionsuddannelser (lærere, sygeplejerskere m.fl.) arbejdede tættere sammen, fx gennem en fusion.

Det næste store spørgsmål er, om den nye regering vil give universitetsledelserne mere selvstyre og især om de ansatte får mere af den reelle medbestemmelse, som kendetegner universiteterne (se s.32).

Total personlig nedtur for Sander

Eks-videnskabsminister Helge Sander røg ud som videnskabsminister i februar 2010 og nu er den politiske nedtur total. Med blot 4518 stemmer blev han ikke valgt ind i Folketinget i en ellers sikker V-kreds i Vestjylland. Det er næppe Sanders historiske rolle som det klassiske universitets hovedfjende og baneemand, der væltede ham hos de vestjyske vælgere. "Fra tanke til faktura", lød Sanders kræmmeragtige slogan, som hans modstandere kaldte en underminering af det frie universitet, men som han havde uomtvistelig politisk succes med, for danske universiteter blev totalt reformerede til A/S'er i hans ministertid.

Heller ikke Sanders efterfølger, Charlotte Sahl-Madsen (K), blev valgt ind. Hun blev en parentes i Videnskabsministeriet, måske mest kendt for at være minister for de højpendende uden selv at have fuldført en uddannelse.

TEMA: VK-finansloven: Et hullet testamente

3-5

Der venter den nye videnskabsminister et hårdt job med at fylde milliard-hul ud i 2012-2013

Konsulenten som skydeskive

6

Helle Hein kom i sensationspressens søgelys, da en rapport om kokainmisbrug blev lækket til pressen. Hvordan oplevede hun det selv?

Helmuth Nyborg igen

8

Nu er den kontroversielle eks-professor igen anklaget for fusk. Denne gang for at have præsenteret propagandamateriale fra højreorienteret forening som 'forskning'

Arbejdstidsaftale en ommer

10

KUA-dekan og tillidsmand havde forhandlet ny aftale på plads. Problemet var bare, at den kunne blive redskab til at sætte lærerne til at undervise hele arbejdsårets 1643 timer ...

KU-megafusion

12-14

Rektor lover medinddragelse. Men fællestillidsmanden siger, at den fremlagte plan fastlægger bindinger og gør det svært at protestere

Forskning: De frie basismidler er slet ikke så frie

15-17

Ph.d.-afhandling: Forskersamfundet har trinvist mistet magt til nye (eksterne) aktører som politikere, embedsmænd, erhvervsliv m.fl.

FORSKNINGSPOLITIK 1980-2010

Stu-di-er-styring: Målrettet mod erhvervslivet

19-21

Ph.d.-afhandling: Videnskabsministeriet sneg erhvervsrelevans og -nytte ind i studieordninger fra 2003.

Ud røg de brede læringsaspekter.

UDDANNELSESPOLITIK 2000-2010

Fremgang for ligestilling

24

- blandt professorer, men blandt lektorerne er det gået tilbage i de senere år. Uforklarligt siger ligestillingsforsker

Et billigt grin over de studerende

28-29

Det er en måde at overleve på som lærer, mener en. Det er uprofessionelt, mener en anden.

ESSAYS

jæ

“ Vi tabte kampen. Vi forsøgte at forsvare vores universiteters integritet over for et voksende pres fra interessenter udefra, så universiteterne ikke mistede deres autonomi
Eks-rektor Morten Balling

Pick the winner – or pick the problem

Danmark har en klimapolitik kaldet 2020. Den handler om, at der skal investeres i klima-forbedrende tiltag, fordi det koster 20-40 gange mere at lade stå til, frem for at løse problemerne.

De danske politikere har udpeget vinderen ved at satse på den danske vindmølleindustri. Igen og igen bliver den sektor fremhævet som eksempel på en industri, hvor Danmark har turdet satse økonomisk.

Det er en satsning og en prioritering. Der er dog mange eksempler på det svære i at spå, især om fremtiden. Er vinderen nu også så sikker: Kan man i forskning basere sin indsats som i hestesportens Kentucky Derby: *Pick the Winner?* Eller er det politisk hasard med landets forskningsmidler? Strategisk forskning, globaliseringsmidler og så videre, alt sammen dæknævne for styret forskning. Hvis politikerne er de bedste til at beslutte satsningsområder, kan det undre, at de ikke selv styrer universiteterne, men i stedet har etableret et system med magtfulde bestyrelser og rektorer på universiteterne.

Man kan i tillæg spørge, hvor fagligt begrundet det sker eller hvordan den danske satsning / vinder blev udpeget. Skete det efter grundig analyse? Eller var det en magtelite, som er dygtige lobbyister, der fandt vinderne?

Forskningsbevillinger stiger, påstår politikere, samtidig med at flertallet af de menige forskere oplever, at deres forskningsrammer ikke bliver bedre, måske endda dårligere. Så hvis Globaliseringspuljen betød 40 pct. flere offentlige forskningspenge til fordeling, må der alt andet lige være vindere, der får store bevillinger. Nogle fagområder bliver højt prioriteret via programpuljer eller øremærkninger. Men andre får ingenting. Og når midlerne

tørre ud, er der fare for vigtige grundfagligheder tørre ud.

Det er farligt, for ofte har det vist sig, at samfundet får et pludseligt og uforudseligt behov for en videnbaseret indsats for at forstå eller få løst et uforudset problem. Tænk bare på fugleinfluenza eller kogalskab. Heraf kan man lære, at uden et bredt basisberedskab og en bred faglig palet, som ikke er nyttebegrundet, så forsvinder grundberedskabet, såvel for de overraskende indsatser som inspiration til den forskningsbaserede undervisning.

“Men det er hasard, for hermed foregives, at man kan forudsige, hvad der kommer ud af forskningsstyring – så det kan lige så vel blive pick the loser.”

Problemet er vel blot: hvor skal den strategiske indsats ligge, hvem skal udvælges? Hvordan kan man udpege vinderne til den offentlige økonomiske satsning på innovation? Kan man udpege vinderen efter markedsovervejelser, som en skjult erhvervsstøtte, frem for faglige kriterier? Kan man præcist forudsige, hvad der vil blive efterspurgt?

“Forskningsbehovet retter sig bredt mod at fremme innovation i erhvervslivet ...”, lyder det programmatisk i beskrivelsen af udpegningskriterierne: Indsatsen skal styrke grundlaget for innovationspolitik og fremme innovativ adfærd

blandt medarbejderne, det vil sige at omsætte ideer og ny viden til produkter – fysiske og eller imaginære – nye eller forbedrede produkter – og på individniveau, gruppeniveau eller virksomhedsniveau. Det lyder nærmest som varm luft, men det har skam bund i virkeligheden, som når KUs rektor retfærdiggør en stor fusion mellem 2x2 fakulteter med, at fusionerne skal ruste KU mod markedets krav. Fusionen skal angiveligt målrette KUs forskning og undervisning mod erhvervslivet: skabe bedre forbindelse mellem grundforskning og samfundsrettet forskning inden for landbrug, fødevarer og sundhed (Berlingske d. 20.sept.).

Der er den igen: Politikere og uni-ledelser løber efter at erhvervsrette, konkurrenceudsætte, øremærke strategier, spydspidser osv. Men det er hasard, for hermed foregives, at man kan forudsige, hvad der kommer ud af forskningsstyring – så det kan lige så vel blive pick the loser.

Man risikerer at stå i en lose-lose – situation, hvor man både har forsømt grundlagsvidenskaben og samtidig har spillet alle pengene på noget, som industrien slet ikke kan eller vil bruge ...

“Analyse af udviklingstendenser” – rapporten om forskningsstrategien – beskriver, at det er muligt at understøtte innovation ved at investere i grundforskning. Hermed siger man vel, at innovation i høj grad handler om at skabe kreativitet. Men det er også en advarsel mod at satse hele butikken på det markedsrettede og politisk populære. Danmark skal i stedet satse benhårdt på frihed, selvstændighed og dynamik i forskningen og i uddannelsen af unge kandidater. Det kan man ikke ved at indsnævre paletten, men ved at brede den ud.

Medlemsblad for DM's universitets-ansatte (ULA), DM's forskningsinstitutions ansatte, DJØF's undervisnings- og forskningsansatte (under Overenskomstforeningen), samt Pharmadanmarks undervisnings- og forskningsansatte. Bladets leder udtrykker fælles holdninger. Øvrige artikler i bladet er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med afdelingernes synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kilde-angivelse. **Redaktion:** Lektor Leif Søndergaard, DM I (ansvarshav. for dette nummer), Lektor Mogens Ove Madsen, DJØF, Seniorforsker Niels Erik Poulsen, DM1-sektorforskning, Lektor Lars Kamp Nielsen, Pharmadanmark, Journalist Lasse Højsgaard (lah@dm.dk), Red. leder Jørgen Øllgaard (Joe@dm.dk).

Redaktionens adresse: FORSKERforum, Nimbusparken 16, 2000 Frederiksberg, Telefon: 38 15 66 33, Fax: 38 15 66 32. Bladets oplag er 7.500 ekspl. og udkommer 9 gange om året, den første uge i hver måned. **Øvrige adresser:** DM, Nimbusparken 16, 2000 Frederiksberg, Tlf. 38 15 66 00. DJØF, Gothersgade 133, PB 2126, 1015 Kbh. K, Tlf. 33 95 97 00. Pharmadanmark, Rygaards Allé 1, 2900 Hellerup, Tlf. 39 46 36 00. **Fotos:** Signe Alvarez (hvor ikke andre er nævnt) **Grafisk Produktion:** www.preducation.dk **Tryk:** Green Graphic ApS.

Næste deadline: 18. oktober 2011.

KU-biologi skal fyre igen

På KU-biologi blev der i 2009 nedlagt 38 stillinger og yderligere 28 i 2010. De tilbageblevne tolkede institutlederens signaler som, at nu var der skåret ind til benet, så man var fredet år frem i tiden. Men sådan er det ikke, for institutleder Karsten Kristiansen har varslet, at der i perioden 1012-15 budgetteres med besparelser på 12 mio. kr.

Det sker på trods af, at faget på papiret har haft og har overskud, at det går bedre med studenteroptaget og at forskerne er blevet bedre til at hente eksterne bevillinger hjem. Men ifølge institutlederens prognoser kommer der røde tal i årene fra 2013, hvor tallene viser minus på 4 mio. Ved et stormøde i august forsøgte institutlederen at forklare den dystre situation, og at der derfor snart må ske nedskæringer.

Medarbejderrepræsentanter huskede institutlederen på, at denne sidste gang tændte alarmknappen for tidligt. Der blev fyret, men bagefter genansat. Hvorfor lægger ledelsen bevidst og systematisk de mest negative fremtidsscenarier, blev der spurgt. Men institutlederen henviste til finanslovens faldende basisbevillinger, som ville betyde minus på 3 mio. pr. år, mens lønningerne stiger med 4 mio. årligt. Institutlederens plan er derfor, at kun 80 pct. af indtægterne må baseres på baissbevillinger. I praksis skal de ansatte således indtjene endnu flere eksterne penge, for at bevare deres jobs.: "Det svarer omtrent til, at der er penge til ti måneders arbejde fra finanslovens basisbevilling, og så må I selv sørge for de to sidste" (UNIVERSTETSavisen 6-september)

AU-strukturreform: Hvad med den lokale administrations-service?

Der kommer stadig kraftige efterdønninger på Aarhus' store strukturreform, som medarbejdere har kaldt en "teflonproces". I et skarpt debatindlæg har lektor Jørgen Bundgaard, tidligere institutleder ved AU-biologi, hvor han kræver evaluering af ledelsessystemet og administrationen på AU: Der er lavet en smuk konstruktion præget af stærk ledelse, symmetri og orden, men hvorfor findes der ikke analyser af, hvad brugerne på institutterne har brug for af service? Han kritiserer, at brugerniveauets behov åbenbart skal defineres af topniveauet, for nede på gulvet er man ikke blevet spurgt.

Uni-direktør Jørgen Jørgensen har svaret på ledelsens vegne: "Jeg forstår frustrationen". Men direktøren giver ikke forklaring på, hvorfor der ikke er lavet en analyse af samspillet mellem de lokale behov og de centrale initiativer, hvad angår forvaltningen: "Det er en klar ambition, at de administrative medarbejdere, der fortsat sidder på institutterne – det, som vi også kalder front office – fortsat skal udvikle sig i forhold til de forventninger, der er på instituttet... og jeg forventer helt klart, at brugerens forventninger til systemet vil blive opfyldt med udgangspunkt i front office" (AUs UNivers 10, sept.)

2011-2013: Bevillingshullet til uni-undervisning og til forskning ifølge VK-regeringens finanslovsforslag

	2012	mio	2013
Udd. taxametre ¹	-112		-500
Adm.-nedskæringer	-127		-254
Forskning i alt ²	-1453		-3.382
- herunder ca. basismidler	-200		-750
- herunder ca. bortfaldne store puljer	-500		-550
- herunder ca. andre puljer	-350		-450
- Frie F-råd	-95		-211
- Strateg. F-råd	-325		-600
Globaliseringspuljen	+686		+2.761
Forskning	-767		-621
TOTAL uddannelse & forskning	-1.000		-1.375

NOTER

1. Det drastiske bevillingsfald 2013 skyldes, at taksameteraftale udløber. (Beregningen er foretaget under forudsætning af, hvad indtægterne havde været med faste takster fra 2011.09.26)
 2. 800 mio. er minus i forhold til VK-regeringens finanslov. I VK-regeringens opstilling er faldet mindre, idet der er inddraget +200 mio. kr. i EU-tilskud

Testamente: Røde tal i 2012-13

Udfordringen for den nye videnskabsminister:

Find penge til at fylde det milliardhul, som VK-regeringen efterlod

Der mangler 1 mia. næste år og 1,375 mia. i 2013. Og de røde milliardtal fortsætter i årene derefter. Nedgangen er udregnet som besparelser i forhold til i år (2011). Uni kan således se frem til en drastisk bevillingsnedgang og et rædselsår i 2013. Det lugter fælt af drastiske nedskæringer og fyringer.

Det fortæller en sammenfatning af VK-regeringens finanslovsforslag, som FORSKERforum har lavet. Den afgæede VK-regering efterlader således et hullet testamente, som bliver en utaknemmelig opgave at rette op på for den nye videnskabsminister i en S-R-SF-regering.

Der venter den nye videnskabsminister et hårdt job, for videnskab og universiteter er ikke noget, som politikere prioriterer særlig højt. Der er ikke mange stemmer i at forsvare forskning, især ikke hvis det er hjøpandet grundforskning, der ikke lover en kortvarig nytteeffekt for erhvervslivet. Eller nationaløkonomiske gevinster, dvs. arbejdspladser i videns-, metal og medicinindustrien.

Faldet skyldes først og fremmest, at taksameteraftalen om forhøjede undervisnings-takster udløber og at Globaliseringspuljen (2007-12) slet ikke kan fylde besparelshuller op.

Taksameterbesparelsen lyder på 112 mio. i 2012, men stiger drastisk til ca. 500 mio. i 2013. Samlet bliver konsekvenserne af de faldende taksameters røde tal, for samtidig med taksterne går ned, så går studentertallet op. Enten bliver der altså mindre undervisningstid pr. studerende – eller også må den nye regering finde 500 mio. til at dække hullet.

V-K-regeringen har også sparet hhv. 127 og 254 mio. på såkaldte "administrative effektiviseringer" (2012-2013), som Videnskabsministeriet pålagde uni' at spare på det undervisningsrelaterede.

Endelig er der en drastisk nedgang i **forskningsbevillingerne**. Der er budgetteret med 750 mio. i faldende basismidler, samt et minus på mere end 1 mia. i diverse store og små puljer til særinitiativer (miljø, energi, medicin osv.)

Bevillingshul: Taksameteraftale og forskningspuljer udløber

Samlet set er bevillingsfaldet 1-1.375 mia. kr. Det er under forudsætning af samme aktivitetsniveau og bevillingsstørrelse som i dag, for politikere har ikke talt om nedgang, tværtimod.

Se side 4:
VK-finansloven – et hullet testamente

Heltidsuddannelser - Aktivitet og enhedsomkostninger (2012-priser)

	R 2006	R 2007	R 2008	R 2009	R 2010	B 2011	F 2012	BO 1 2013
Uddannelsesstilskud fra UBST (mio. kr.)	4.868	5.204	5.252	5.561	5.805	6.038	5.999	5.590
Heltidsuddannelse	4.533	4.761	4.699	4.867	5.166	5.298	5.387	5.144
Færdiggørelsesbonus	272	302	412	503	548	649	649	636
Udvekslingsstuderende	45	45	46	48	49	49	48	47
Småfag	18	18	17	17	17	17	17	17
Udvikling	-	77	70	110	-	-	-	-
Eliteuddannelser*	-	1	8	16	25	25	25	-
Administrative effektiviseringer	-	-	-	-	-	-	-127	-254
Omstillingsreserve*	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktivitet								
Heltidsuddannelse (Årsstuderende)	70.028	71.091	71.747	74.549	77.080	80.047	82.757	84.234
Uddannelsesstilskud pr. årsstuderende (1.000 kr.)	69,5	73,2	73,2	74,6	75,3	75,4	72,5	66,4

Kilde: VK-regeringens finanslovsforslag 2012

Stor taksameterbesparelse

Aftale om uddannelses-taksametre udløber 2013 og efterlader et stort bevillingshul på 500 mio.

Taksterne går ned samtidig med, at studentertallet går op. Det betyder alt andet lige mindre undervisningstid pr. studerende – hvis den nye videnskabsminister ikke finder 500 mio. i 2013 til at dække huller.

Regnestykket fremgår af finansloven. Heraf fremgår det, at taksameteret falder med 2900 kr. pr. studerende i 2012, og det er mange penge, når det fordeles på 82.757 studerende. Men i 2013 får taksameterfaldet drastiske konsekvenser, for her er takstfaldet hele 9.000 kr. pr. studerende og dem bliver der 84.234 af det år, skønnede VK-regeringen.

Tallene fremgår af illustrationen, som er en central side i VK-regeringens finanslovsforslag om uddannelsesstilskud, skøn over antal studerende, tilskud pr. studerende m.m. (fl §19.2).

Forhøjelser bortfalder

Forhistorien bag det store taksameterhul er en løbende underfinansiering. For at kompensere dette, forhøjede politikerne taksametre til især humaniora og samfundsvidenskab, men disse forhøjelser var midlertidige 2009-11 og bortfalder fra 2013.

Dengang lød forhøjelsen på 5.000 kr. pr. studerende (der bestod eksamen (stå)). Men allerede dengang var forhøjelsen langtfra nok til at dække underfinansieringen (idet en McKinsey-rapport talte om en underfinansiering på 11.000-12.000 kr.). Og løbende 1-2 procentbesparelser har siden yderligere undermineret bevillingen, fortæller universiteternes økonomikontorer.

VK-regeringens falske bolche: 150 mio. kr.

Når eks-videnskabsminister Charlotte Sahl-Madsen blev foreholdt de drastiske konsekvenser, lavede hun en spinmanøvre.

Dels svarede ministeren, at regeringen havde afsat 150 mio. til at fylde huller. Men en note til finansloven fortæller, at ekstra penge først bliver

udløst, hvis der kommer flere end de 82.757 / 84.234 studerende ind (§19.11.79.75, pkt. 35). Ministerens ekstra millioner var altså et falsk bolche - en finte som man skulle være finanslovskyndig for at fatte.

Og dels svarede ministeren, at universiteterne jo bare kunne finansiere med deres egenkapital: "Bevillinger til uddannelse skal også bruges til uddannelse".

Men det kaldte universitetslederne for ansvarsløst: "Den pengetank findes reelt ikke. Man kan jo ikke undervise de studerende med mursten ...", svarede Rektorkollegiets talsmand, Jens Oddershede.

Der er to hovedproblemer i de drastiske nedskæringer:

På undervisningssiden er det, at taksameterløftet på især hum/samf (på 5000 kr. pr. stå 2009-2012), bortfalder i 2013. Det vil gøre det vanskeligt for disse masseuddannelser at få undervisningen til at hænge sammen. Man er tvunget til at lave meget store hold med forelæsninger. Det strider logisk imod politikernes krav om at få flere studerende ind og om højere gennemførelsesprocenter, for masseundervisning gør jo ikke den enkelte studerende bedre rustet. God undervisning handler om, at læreren trænger igennem til den enkelte, og det forudsætter en dialog, som foregår på mindre hold.

Det andet problem er beskæringen af basismidler til forskning samt midler til forskningsrådene, de frie og de strategiske råd. Det er de ekstra penge, som er meget vigtige for uni-forskningen, for basismidlerne rækker groft sagt kun til driften"

**Aalborgs Unidirektør
Peter Plenge**

'Administrative e

- skal spares på uddannelsesrelateret administrativt arbejde, og hvordan kan det gøres uden at ramme undervisningen? Uni-selv

Minus 127 mio. (2012) og minus 254 mio. (2013 og frem) krævede VK-regeringen i "administrative effektiviseringer" (se tabeloversigten tv.).

Men besparelsen vakte protester, fordi ministeriet ikke bare dikterede en besparelse, men dikterede HVOR og HVORDAN, der skulle spares, nemlig på uddannelsessiden. Besparelsen skal ske ved "reelt at reducere administrationsomkostningerne". Og det indskærpes, at universiteterne skal lave handleplan og nøje indberetning til ministerierne, så "initiativerne ikke påvirker kerneaktiviteterne som fx forskning og uddannelse" (jf. hyrdebrev fra Uni-Styrelsens direktør Jens Peter Jacobsen).

Besparelsen er en generel 2 pct.s besparelse, men den er opført under "uddannelsesstilskud" i finansloven, og det undrer i uni-toppen: "Hvordan forestiller man sig, at besparelse på administration af uddannelser ikke rammer kerneaktiviteterne? Tror embedsmændene at vi stiltiende har accepteret ekstra fedtlag i forvaltningerne", spørger **AU-direktør Peter Plenge**. "Der er også en anden modsætning: Hvorfor går besparelsen ikke tilbage til uddannelsesområdet? Hvorfor kan Finansministeriet af bagdøren indkassere besparelsen, hvis politikerne samtidig argumenterer med, at der mangler penge, så de studerende kan få flere konfrontationstimer?"

Uni-bestyrelser: Ministeriets styring underminerer selvstyret

Diktatet står i stærk modsætning til Uni-Lovens paragraffer om selvstyre og bestyrelseres handlfrihed. Pålægget vakte opstandelse i uni-bestyrelserne, som med sjældent skarpe ord tog afstand fra politikernes detailstyring:

"Jeg kan ikke forestille mig, at ministeriet fastholder pålæggets ordlyd, og at det dermed er ministeriets hensigt at fastfryse besparelser til kun at kunne omfatte bestemte områder, hvorved man undergraver bestyrelsernes muligheder for at disponere. Og dermed har jeg også sagt, hvad uni-bestyrelserne agter at tage en forhandling med ministeriet om", udtalte **AU-bestyrelsesformand Michael Christiansen**.

"Det opsigtsvækkende er såmænd ikke at en statslig institution udsættes for besparelser med henvisning til bestemte forhold, for det sker løbende. Det opsigtsvækkende består i, hvis ministeriet målretter besparelser på bestemte områder og fx foregiver, at universiteternes administrative struktur uden videre kan benchmarkes. Eller at der kan spares uden at det går ud over forskning og undervisning. Det er jo

effektiviseringer'

stration, lød pålægget fra VK-regeringen. Men
 vrisningen? Og er pålægget ikke et indgreb i
 styret?

umuligt og noget nonsens – og hvordan kan der
 i øvrigt spares på det samme felt i årevis?"

Uni-forvaltningerne: Pålæg om ekstra-administration

Uni-forvaltningerne kalder besparelsesfeltet en
 umulig opgave, for ministeriet går tilsyneladende
 ud fra, at der findes uni-administration, der
 ikke har noget at gøre med "kerneaktiviteterne
 forskning og undervisning". Det kaldes helt
 absurd, at ministeriet har fastlagt en skematisk
 handleplan for de "administrative effektiviserin-
 ger", og det indebærer nye administrative byrder:

1. september skal hvert universitet fremlægge
 detaljeret handlingsplan, i juni skal der gøres
 midtvejsstatus (statusredegørelser med "kvalita-
 tive beskrivelser") og i april skal der foreligge en
 årsrapport for 2012 (med "administrationspro-
 centen" ud fra en angivet "formålsfordeling").

Uni-forvaltningerne har ikke protesteret
 over nedskæringsens fordelingsnøgle på trods
 af, at den er baseret på PwC-rapporten 2011,
 som imidlertid favoriserer DTU (fordi DTUs
 bygningssejle forvrider benchmarking). Men
 det har ministeriet set stort på og dermed
 favoriseret sin ingeniør-darling. Og DTU har
 tilsyneladende blokeret for, at universiteternes
 rektorer / direktører har kunnet blive enige om
 en fælles protest over den skæve fordelingsnøgle.

j

Nedskæringerne er beklage-
 lige, men dem må vi indstille os på.
 Og når der skal skæres ned, må det
 give anledning til skarpere priorite-
 ringer. Set fra DTUs og den tekniske
 videnskabs synspunkt er det største
 problem den meget uheldige ned-
 skæring af de strategiske forsknings-
 programmer. Det er et nationalt
 kæmpeproblem, at der ikke investeres
 mere strategisk i teknik og natur-
 videnskab, fx i cleantech, energi, miljø
 osv. hvor forskning og innovation kan
 skabe arbejdspladser. I forhold til ud-
 landet investerer det offentlige alt for
 lidt i denne strategiske side.

Det er selvfølgelig også et
 problem med den faldende basisbe-
 villing til forskning og uddannelse.
 Men den må universiteterne dimen-
 sionere sig ud af. Det er jo ingen
 hemmelighed, at staten har kæmpeunderskud, så universiteterne må
 drives for de penge, der bevilges".

DTU-direktør Claus Nielsen

Virksomhedsoversigt (2012-priser)

	R 2006	R 2007	R 2008	R 2009	R 2010	B 2011	F 2012	BO 1 2013
I alt omsætning (mio. kr.)	20.181	21.313	22.083	23.401	24.332	24.909	24.612	24.081
Tilskud i alt UBST	12.611	13.135	13.449	14.406	14.704	15.215	14.706	13.840
Uddannelses-tilskud fra UBST	4.950	5.283	5.331	5.633	5.940	6.185	6.114	5.716
Heltidsuddannelse.....	4.533	4.761	4.699	4.867	5.166	5.298	5.387	5.144
Færdiggørelsesbonus	272	302	412	503	548	649	649	636
Udvekslingsstuderende	45	45	46	48	49	49	48	47
Småfag	18	18	17	17	17	17	17	17
Fripladser og stipendier.....	-	-	-	-	64	59	60	47
Udvikling	-	77	70	110	-	-	-	-
Deltidsuddannelse.....	82	80	87	88	96	113	80	79
Administrative effektiviserin- ger	-	-	-	-	-	-	-127	-254
Basistilskud fra UBST	7.661	7.852	8.118	8.773	8.764	9.030	8.592	8.124
Forskning	6.169	6.516	6.865	7.510	7.661	8.026	7.821	7.315
Kapitaltilskud.....	12	12	6	-20	-44	-66	-64	-63
Forskningsbaseret myndig- hedsbetjening	14	13	9	9	9	22	22	22
Øvrige formål	1.452	1.311	1.238	1.274	1.138	1.048	813	850
Grundtilskud	14	-	-	-	-	-	-	-
Øvrige tilskud og indtægter i alt	7.570	8.178	8.634	8.995	9.628	9.694	9.906	10.241
Uddannelses-tilskud fra UVM mv	633	639	507	525	491	498	465	457
Tilskudsfinansieret forskning Forskningsbaseret myndig- hedsbetjening	3.900	4.279	4.734	5.047	5.638	5.935	6.201	6.526
- heraf forskning	877	944	928	959	874	875	838	812
Driftsindtægter	451	489	645	657	591	603	585	570
Andre tilskud	1.855	2.058	2.155	2.118	2.252	2.088	2.125	2.171
	305	258	310	346	373	298	277	275

Kilde: VK-regeringens finanslovsforslag 2012

Forskningen: Alarmerende røde tal

- med minusser på 767 (2012) og 621 mio. (2013). Og hvordan vil en ny
 videnskabsminister finde de penge i krisetider

"Forskningens finanslov hænger slet ikke
 sammen fra 2012-2013 og frem. På den ene
 side beskæres basismidlerne, bevillingerne
 til de frie forskningsråd falder, men især de
 strategiske råds bevillinger falder drastisk. Men
 V-K-finansloven foregiver, at disse beskæringer
 kompenseres af nye og store eksterne bevillinger,
 'tilskudsfinansieret forskning', som man skønner
 vil stige med hhv. 266 mio og 591 mio. kr. (2012-
 2013) i forhold til i år. Men det er fiktive tal, som
 der ikke er belæg for i virkeligheden. For det er
 traditionelt penge fra netop de råd, som man
 altså beskærer? Og hvis det ikke er herfra, så er
 det midler fra private fonde eller erhvervsam-
 arbejder. Men hvorfra skulle de penge komme i
 krisetider", spørger AaU-direktør Peter Plenge.

Han henviser til VK-regeringens finanslovs-
 forslag 2012-2013, hvor han sammenholder
 basistilskud til forskning og tilskudsfinansieret
 forskning' (se fl-opstilling ovenfor).

'Vi skal drosle ned allerede nu

VK-regeringens testamente efterlader et forslag
 med 750 mio. i faldende basismidler, samt et
 minus på mere end 1 mia. i diverse store og små
 puljer til særintitativet (miljø, energi, medicin
 osv.).

"Nedskæringerne på forskningssiden
 svarer jo slet ikke til politikernes retorik om,
 at Danmarks vej ud af krisen går via viden og
 innovation på et højt niveau", siger Plenge. "Hvis
 det nuværende aktivitetsniveau i den offentligt
 finansierede forskning skal bibeholdes bare
 nogenlunde på det nuværende niveau, så skal
 den nye videnskabsminister have stor velvilje fra
 den øvrige regering og den nye finansminister".

Direktøren slutter: "Men hvis universiteterne
 skal opføre sig 'ansvarligt' i forhold til de betin-
 gelser, der er angivet i VK-finansloven, så skal vi
 drosle ned på forskningssiden allerede nu".

j

Ikke al viden er lige velkommen. Den konstatering må den CBS-tilknyttede forsker **Helle Hedegaard Hein** gøre sig, efter hun blev truet med sagsanlæg og bagtalt i pressen af selv samme virksomhed, der havde bestilt hendes arbejde.

Helt ufrivilligt blev hun kilden til en af sommerens store mediehistorier, da hendes undersøgelse af arbejdsmiljøet på Den Kongelige Ballet fortalte om misbrugsproblemer og frygt og frustrationer i forhold til ledelsen. Rapporten kom i pressens hænder, og snart var aviserne fulde af historier om kokain og en balletmester, hvis lunefuldhed skaber frygt blandt danserne.

I dag fortæller hun baggrundshistorien under den udtrykkelige forudsætning, at den ikke forvrides til at handle om balletmester Nikolaj Hübbes kokain-misbrug, som det kom til at handle om i formiddagsaviserne.

Opdragsgiveren miskrediterede konsulenten

Da rapporten sivede til pressen, var skandalefaren overhængende. En presset teaterchef valgte at afværge kritikken ved at miskreditere Helle Hein og hendes rapport over for mediernes.

"Det er jo helt klassisk: man skyder på budbringeren", konstaterer Hein tørt over for FORSKERforum. Hun har sagt ja til at give et interview, hvor hun ikke udtaler sig om

Kokain-sagens forløb

På baggrund af intern uro hyrede Den Kongelige Ballet Helle Hein til at lave en rapport om stedets arbejdsmiljø. Hun fulgte balletten fra den 4. februar til den 29. april. Hun gennemførte interviews med 55 ud af 92 dansere. Rapporten påpegede generelle problemer omkring arbejdsmiljøet, herunder misbrugsproblemer, og den ekspliciterede, at nogle dansere har problemer med ledelsesformen hos balletmester Nikolaj Hübbe, hvilket de kæder sammen med dennes påståede kokain-misbrug.

Den 7. juli startede sagen i medierne, da Jyllands-Posten skrev de første historier på baggrund af rapporten, som avisen var kommet i besiddelse af.

Chefen for Det Kongelige Teater Erik Jacobsen afviste over for pressen misbrugsproblemerne som "udokumenterede påstande". En mail-korrespondence fra teatret, som senere blev frigivet til Folketingets kulturudvalg, viste dog, at balletens administrationschef Henrik Sten Petersen på et tidligere tidspunkt havde erkendt, at balletten havde et misbrugsproblem.

I midten af august valgte Det Kongelige Teater så at offentliggøre en censureret udgave af rapporten. Kort efter lagde B.T. den uzensurerede version på deres hjemmeside.

Den Kongelige Ballet

Når konsulenten g

CBS-forskeren Helle Hein afdækkede kokain-misbrug og dårlig ledelse i Den Kongelige Ballet

Nu fortæller hun kor

balletten, men fortæller om de etiske problemstillinger, man som forsker kan havne i, når man siger ja til en opgave.

Men der er overraskende nok ikke den store bitterhed hos hende at spore over for Det Kongelige Teater, selvom man godt kunne forvente en smule vrede, når en grundig rapport oplysninger affejes som "udokumenterede rygter", fulgt op af en advokatskrivelse, der truer med en injuriersag på grund af det arbejde, man er bestilt til at lave.

Pressens ensidige fokus på kokain

Mere skuffet er hun i virkeligheden over pressens ensidige fokusering på balletmester Nikolaj Hübbe og kokainen: "Jeg er målløs over, hvor lille journalisternes vilje er til at fremstille sagen nuanceret. De tager fat i det, der giver hurtige reaktioner blandt læserne. Jeg mener, størstedelen af pressen har bidraget til det modsatte af det, de skulle. I stedet for at skabe frisk luft, har de skabt en halvrådden dunst, ingen vil dykke ned i", siger hun, på trods af at hun selv blev fremstillet som 'good guy'.

Mens sagen kørte i pressen holdt Helle Hein sig stramt til et princip om kun at udtale sig, hvis hendes faglighed blev direkte beklippet eller der blev fremført urigtige oplysninger. Det gjorde imidlertid også, at hun ikke – hvad hun ellers havde lyst til – kunne modgå kritikken og forsvare balletkorpset.

Brød kommandovejen: Moralsk pligt

I det hele taget har professionalismen været et fikspunkt for hende gennem hele arbejdet. Kun på et tidspunkt brød hun med den strengt objektive og professionelle tilgang. Det var da hun valgte at sende et brev til Det Kongelige Teaters bestyrelse, der uddybede nogle de problemer, hun havde observeret i balletten. På den måde gik hun i princippet bag om ryggen på sin opdragsgiver – balletkompagniet – ved at henvende sig direkte til teatrets øverste ledelse:

"Ja, og det var måske også den sværeste beslutning. Men der var forhold, der gjorde, at jeg havde en moralsk pligt til at gøre det. Jeg synes der var nogle problemer af systemisk karakter; noget, som måske skal løses oppefra. Men ballettens ledelse var løbende orienteret, og der blev ikke sagt noget videre, som jeg ikke allerede havde sagt til dem", siger hun.

Det var ellers ikke fordi hun ikke var advaret. At en konsulent henvender sig direkte til bestyrelsen er sjældent velset, og det havde hun fået at vide fra flere sider. Men her blev det personen Helle Hein, der traf valget frem for forskeren og konsulenten Helle Hein.

"Jeg stillede mig selv det filosofiske spørgsmål, om jeg ville kunne leve med konsekvenserne af at handle, eller konsekvenserne ved ikke at handle. Og det blev altså det første", fortæller hun.

Den Kongelige Ballet har ondt i arbejdsmiljøet, men da Helle Hein fra CBS lagde de barske facts på bordet, blev hun pludselig meget upopulær hos teaterledelsen.

Øres til skydeskive

Den Kongelige Ballet. Men da rapporten blev lækket til pressen, forsøgte ledelsen at miskreditere hende.

Konsulenthistorien bag

Ledelsens spin og trusler

Reaktionen var i første omgang en vred mail fra teaterets chef Erik Jacobsen, der bad hende verificere sine oplysninger ved at oplyse navne på de implicerede personer. Det nægtede Hein af hensyn til den anonymitet, hun har lovet folk. Men hun tilbyder at stå til rådighed på anden vis.

Få dage efter bliver den beslutning udlagt af teatret som manglende vilje til at samarbejde.

"Ledelsen kan på ingen måde genkende det billede den eksterne konsulent tegner, og hun har ikke på noget tidspunkt kunnet bidrage fyldestgørende til teatrets opfølgning på den del af rapporten, der vedrører et påstået stofmisbrug (...)", hed det i teatrets pressemeddelelse om "påstandene mod Den Kongelige Ballet".

Omtrent samtidig modtog Helle Hein den omtalte skrivelse fra teatrets advokat, som skriver: *"Efter min vurdering indeholder Deres rapport af 4. april 2011 og brev af 9. juni 2011 udsagn, der omfattes af straffelovens §264 d om privatlivets fred og §267 om injurier."*

Med andre ord beskyldte teatret hende for at have begået noget strafbart ved at beskrive de observationer, som hun blev bestilt til at foretage.

Hun valgte dog at tage truslen med isenende ro, da hun følte sig fuldstændig sikker på sit arbejde.

Og det havde hun al mulig grund til, fastslog professor i offentlig ret ved CBS Claus Hagen

Jensen senere over for Jyllands-Posten. Han havde læst rapporten og fandt intet injurierende. Til gengæld undrede han sig over reaktionen fra teatret: "Jeg kender ikke til fortillælde, hvor offentlige institutioner truer en konsulent, som de selv har ansat, med injurier som følge af konsulentens arbejde".

I dag, flere måneder efter brevet, kan Hein da også konstatere, at hun ikke hørte mere fra advokaten.

Blandede følelser over fuld offentliggørelse

Efterspillet var i øvrigt, at teatret i august valgte at offentliggøre en censureret version af rapporten. Men kort tid efter lagde både Jyllands-Posten og B.T. den ucensurerede rapport ud til download fra deres hjemmesider. Det udløste blandede følelser hos Helle Hein.

"Jeg har det meget dobbelt med offentliggørelsen. På den ene side hører den rapport slet ikke hjemme i offentligheden. Og personligt synes jeg heller ikke, det er sjovt, at folk kan kigge mig og opdragsgiveren i kortene. På den anden side – når den nu har været så skævvredet, så er det måske slet ikke så skidt at den kom frem i sin helhed".

Har ikke skadet renommé

Offentligheden omkring rapporten er i det hele taget en af de erfaringer, hun kan tage med sig fremadrettet – om end modvilligt.

"Jeg er jo blevet ekspert i offentlighedsloven. Så nu ved jeg, at man skal skrive rapporter, så de kan tåle, at der blive søgt aktindsigt i dem. De skal altså kunne tåle at blive offentliggjort på B.T.'s hjemmeside. Det er bare en lidt ærgerlig lærdom", siger hun.

Til gengæld tror hun ikke, sagen har skadet hendes renommé som forsker. Tværtimod har hun mødt stor opbakning, såvel fra kolleger som fra CBS: "Jeg har mødt en enorm opbakning. Også fra folk, jeg ikke kender. Folk synes, jeg har handlet meget etisk gennem hele sagen. CBS henvendte sig for at spørge om de kunne hjælpe mig m.h.t. pressehåndtering eller andre ting. Jeg hørte aldrig et negativt ord. Så det var en god erfaring at få".

lah

Heins baggrund: Primadonna-forskning gav konsulentjob

Når Den Kongelige Ballet overhovedet valgte Helle Hein til at undersøge arbejdsmiljøet, skyldtes det, at hun før har haft sin daglige gang i balletten som observatør, nemlig da hun skrev sit post.doc.-project om primadonna-ledelsen. Det betød, at hun var et kendt ansigt, men endnu vigtigere: at hun gennem sine primadonna-ledelsesteorier havde udvist en særlig forståelse for den særlige arbejdsmoral og motivation, der kendetegner balletdansere.

"De følte sig set på en måde, folk ikke havde set dem før. Du kender mig bedre end de fleste, var der en, der sagde. Derfor førte jeg lidt på point, da jeg startede".

På baggrund af Helle Heins kendskab til balletkorpset blev hun bedt om at undersøge, om tingene havde ændret sig i forhold til tidligere. Undersøgelsen bestod primært i observationer af prøver og møder, og så interviews, som ofte blev initieret af at folk selv havde noget på hjertet.

Hvor Primadonna-projektet var et renyrket forskningsprojekt, var undersøgelsen af balletens arbejdsmiljø en konsulentopgave, hvor Hein dog havde sikret sig, at hun kunne bruge resultaterne i forskningsøjemed. Det skulle dog vise sig at være lidt af et skisma:

"Der er forskel på at lave noget, man selv skal bruge, og så være konsulent. Konsulenten giver primært gode råd, det gør forskere ikke. Det er et underligt skifte, og det kan godt være, set i bakspejlet, at vi skulle have forventningsafstemt lidt bedre".

Helmuth Nyborg i ny uredelighed

Uden kildeangivelse har han brugt propagandamateriale fra fremmedfjendtlig politisk forening som forskningsdata. Pl

Selv om psykologen Helmuth Nyborg er pensioneret, kan han ikke holde sig fra 'forskning' eller fra offentligheden. Han trykker fortsat artikler, og det har medført en ny klage over ham til Uredelighedsudvalget UVVU. Nyborg har ifølge klagerne ikke anført sine datakilder og gjort sig skyldig i plagiat. Herved har han groft vildledt det videnskabelige samfund og offentligheden. En student ville blive bortvist for samme forseelse, anfører de tre klager, prof. emeritus Jens Mammen, lektor Morten Kjeldgaard fra AU samt u-adjunkt Jens Kvorning, AaU.

Klagerne fremfører, at Nyborg foretager "uoplyst ensidig eller forvredet fortolkning af egne resultater og konklusioner" i en artikel i et særnummer af et engelsk tidsskrift, hvor han såmænd selv var gæsterektor. Klagerne fremfører at Nyborg ikke har opgivet kilden til sine data. Men u-adjunkt Jens Kvorning har opsporet, at Nyborgs data – der præsenteres som funderet i biologisk videnskab – stammer fra en simpel demografisk fremskrivning udarbejdet af Den Danske Forening som politisk agitationsmateriale. De er udarbejdet af "foreningens økonom Ebbe Vig".

'Vildledning af det akademiske samfund

Nyborg er kendt for sine påstande om, at kvinders IQ er lavere end mænds samt at indvandrere er lavere end etniske danskere. Han gik af som AU-professor med en alvorlig irettesættelse i 2007.

De indklagede demografiske data bruger Nyborg som argument for, at indvandring betyder, at den gennemsnitlige IQ i den danske befolkning vil falde, og at dette truer det danske samfunds udvikling. Den Danske Forening er kendt for at være stærkt indvandrerfjendtlig med racebiologiske teorier. REDOX har via et foto dokumenteret Nyborgs aktive deltagelse i Den Danske Forening.

Klagerne anfører som en skærpende omstændighed, at det er lykkedes Nyborg ved hjælp af artiklen i det engelske tidsskrift samt en titel som "intelligensforsker og tidligere psykologiprofessor ved AU" at blufte sig til videnskabelig status.

Det har vildledt det videnskabelige samfund og offentligheden, som når fx WEEKENDavisens Lone Frank ukritisk tillægger Nyborg autoritet i artiklen "Det usigelige" om indvandrerbørn og indlæring (WA 22.07.2011). Og han har fået optaget en kronik i Jyllands-Posten: "Indfødte kommer i mindretal" (JP 13.09.2011).

Hverken WA eller JP har imidlertid omtalt klagen over Nyborg med et ord.

Nyborg blev pensioneret som 70-årig i 2007 efter at han havde fået en alvorlig irettesættelse for at have "tilrettelagt undersøgelsen og anvendt dens resultater på en måde, der må karakteriseres som groft forsømmelig adfærd". Nyborg kunne eller ville ikke oplyse sit datagrundlag. Men han blev ikke gået i unåde, derimod p.g.a. aldersgrænsen på 70 år, siger AU-dekan Svend Hylleberg. Men hvordan har AU det med, at Nyborg nu får videnskabelig autoritet via titlen som eks-professor på AU? "Det kan man ikke forhindre ham i. Men AU har intet med hans 'forskning' at gøre, så det har vi ingen kommentarer til", svarer dekanen.

Danmarks Statistik: Nyborg bruger manipulerede tal

De tre forskere, der har anmeldt tidligere psykologiprofessor Helmuth Nyborg for plagiat og vildledning, bakkes op af Danmarks Statistik, som er irriterede over, at Nyborg manipulerer med "Talfabrikkens" data. Nyborgs demografiske udregninger påstår, at indvandrere får mange børn. Klagerne siger, at indvanderes fødselsrate nærmer sig etniske danskere. Og Danmarks Statistik, som laver statistik på fødselsrater, støtter klagerne:

Man kan ikke have en akademisk disput med den mand, for han anerkender ingen regler, så som at videnskab skal dokumenteres eller at videnskab og politik ikke må blandes sammen

Jens Mammen

"Hvis man laver antagelser, som bygger på, at indvandrere får børn i samme takt i Danmark, som i de lande, de kommer fra, så er der noget, der er helt galt", forklarer kontorchef Anita Lange til POLITIKEN. "Vi laver statistikker over udviklingen i fertilitet blandt indvandrere. Og der kan man meget tydeligt se, at fertiliteten falder ret voldsomt, efter de kommer her til landet. Så derfor må man nok sige, at Nyborgs tal er manipulation".

Men Nyborg kalder sin metode for "alment anerkendt anuitetsmetode". Det er den ikke: "Fremskrivninger laves jo på den måde, at der er nogle forudsætninger for dem. Men hvis hans forudsætning - for eksempel om hvor mange børn indvandrere får - er fuldstændig ude af

proportioner med virkeligheden, så bliver det jo en forkert fremskrivning alligevel", forklarer Anita Lange.

Over for POLITIKEN afviser Nyborg anklagen, og sender aben tilbage til Danmarks Statistik: Han har sammenskrevet "officielle data fra Danmarks Statistik, og fra officielle data fra FN. Han mener nemlig ikke at Talfabrikkens nedskrivninger af fødselsraten passer "for alle grupper af indvandrere". Derfor bruger han FNs fødselsrater – uden at det fremgår, om det er fra hjemlande eller som migranter.

Nyborg skifter forklaring

Over for INFORMATION har Helmuth Nyborg forklaret, at han ikke kender Den Danske Forening. I første omgang forklarede han også, at han ikke kendte "foreningens økonom Ebbe Vig". Men et par dage efter ændrede han forklaring, så det hed sig, at han havde købt data af Ebbe Vig. Men nogle dage efter erkender de at have samarbejdet. Da siger Ebbe Vig, at det er ham, der har kopieret fra Nyborgs forskningsartikel (på trods af, at den udkom efter, at Vig havde publiceret sine data). Og Helmuth Nyborg indrømmer, at han har haft et samarbejde: "Vi har da snakket om tingene. Jeg synes det er helt i orden, at han kopierer alt, hvad jeg har sagt og omvendt. Det er det, som kaldes forskningssamarbejde". Og da INFORMATION senere ringer til Vig påstår denne pludselig, at han har lavet "konsulentarbejde". Han har "rådgivet Helmuth Nyborg mod betaling".

Ved at skabe forvirring om hvem der er ophavsmand til hvad, skaber Nyborg usikkerhed om hvem der har produceret data og hvem der altså plagierer hvem. Plagiat er formelt det, klagerne har klaget over til UVVU. UVVU står altså overfor et udredningsarbejde om databearbejdning, kildesøgning, ophavsmand, trafik mellem forskellige parter. Mens det er tvivlsomt, om UVVU vil udrede det underliggende spørgsmål, som forskere vil stille til sagen: *Er Nyborgs artikel forskning eller politik?*

Klagerne: Nyborg er fuld af løgn

Klagerne siger: "Sagen ligger nu hos UVVU, og de forhold, der vedrører selve anmeldelsen ønsker vi ikke at udtale os om. Men i forhold til de nye oplysninger, der er kommet frem gennem pressedækningen, vil jeg sige, at vi ikke er så naive, at vi forventer at Nyborg på noget tidspunkt vil indrømme sit snyd. Når det drejer sig om plagiat, vil der altid være bortforklaringer,

undskyldninger og udflugter, og der vil ofte være diskussion om, hvem der har kopieret hvem. Det tror jeg enhver gymnasielærer kender til."

Når Nyborgs kilder er uklare, og han skifter forklaring, er sagen så ikke bare, at Nyborg er fuld af løgn?

"Jo", lyder det korte svar.

Klagerne – heriblandt Nyborgs tidl. institutleder, Jens Mammen – er bekymrede over, at Nyborg har fået så lidt modspil: "Det er faktisk en skandale, at den danske psykologstand ikke for længst har gjort op med Nyborgs politisering af videnskaben. Det skyldes formentlig, at man ikke orker at gå i rette med Nyborg, for det er et hundeslagsmål. Man kan ikke have en akademisk disput med den mand, for han anerkender ingen regler, så som at videnskab skal dokumenteres eller at videnskab og politik ikke må blandes sammen".

Hvad gør Uredelighedsudvalget?

Uredelighedsudvalget har tidligere med en juridisk kattelems-begrundelse afvist at behandle en klage over netop Nyborg (september 2007). Men den afvisning førte til, at to af udvalgets seks medlemmer smækkede med døren. Den ene var tilfældigvis en af de aktuelle klagere, Jens Mammen.

Dengang lød begrundelsen for Jens Mammens og Lise Tøgebys udtræden sådan: "Nyborg-afgørelsen – og især tolkningen af den – viser de store problemer, der er med rammerne for UVVU's arbejde. Groft sagt kan udvalget kun tage stilling til egentlig snyd med videnskabeligt arbejde. Altså, om der er tale om plagiat/afskrift, eller om der er tale om forfalskede data. UVVU kan ikke tage stilling til hverken den videnskabelige kvalitet, eller om arbejdet er lavet i overensstemmelse med god videnskabelig skik. Det forhindrer de nye, snævre rammer for arbejdet".

Men Nyborg-afvisningen i 2007 medførte en lovrevision, så juridiske kattelemme blev fjernet. Og Mammen stoler på, at den nye Nyborg-klage bliver fagligt behandlet – og ikke afvist af juridiske kattelemme:

"Ja. Jeg tror, at UVVU lærte noget af den gamle Nyborgsag og at UVVUs nye regelsæt giver mulighed for en saglig behandling, og det har jeg tillid til, at udvalget vil give den. Og når de har oversendt den til kommentar hos Nyborg, går jeg ud fra, at de har antaget klagen til realitetsbehandling. Og den må vi så afvente".

j

Nyborg: 'Jeg kender ikke Den Danske Forening

Det venstre-aktivistiske REDOX har kortlagt højreorienterede aktiviteter i Danmark. Tilfældigvis kom man til at dokumentere Nyborgs aktive deltagelse i et arrangement i Den Danske Forening.

"Jeg kender ikke Den Danske Forening", lyder det, da den opsøgende reporter ringer for at interviewe Helmuth Nyborg. Og så siger han, at der er så mange fejl i FORSKERforums netartikel om den nye klage, at han ikke har lyst til at lade sig interviewe, selv om reporteren tilbyder, at Nyborg kan kommentere fejlagtighederne.

Nyborg har i øvrigt heller ikke tid til et interview, da han netop har fået tilsendt UVVU-klagen til kommentering. Men FORSKERforum når dog at stille ham et enkelt spørgsmål: *Hvordan vil Nyborg forklare, at han ikke kender Den Danske Forening, mens der faktisk findes et foto af ham ved et foreningsmøde i juni 2010 i Aarhus?*

"Det er nemt at svare på. Jeg blev opmærksom på et foredrag af Morten Uhrskov Jensen, der ville snakke om demografi, og det overværede jeg. Jeg ved ikke, hvem der var arrangør; jeg kan ikke huske om det var anført. Jeg ville bare høre forelæsningsen. Når det tages som udtryk for, at jeg har relation til Den Danske Forening, så er det meningsterror. Så fik du dit citat", svarer Nyborg og slutter samtalen.

(Morten Uhrskov Jensen er ikke demograf. Han kaldes af meningsfæller "nationalkonservativ";

men der er også bloggere, der kalder ham racist med meget yderliggående synspunkter på indvandring. Han har fx meldt sig ud af Dansk Folkeparti, fordi partiet er for blødsødne i indvandrerpolitikken. Red.)

Nyborg har ikke tid til at svare på spørgsmål

Nyborgs afvisning af interview betød, at FORSKERforum ikke fik Nyborgs svar på følgende spørgsmål:

- Hvorfor angav Nyborg ikke korrekt kildeangivelse (Ebbe Vig) i PAID-artiklen?

- Hvorfor skifter Nyborg forklaring i INFORMATION: Den ene dag kender Nyborg ikke statistikerne Ebbe Vig; den næste dag har han haft et samarbejde med ham?"

- Når Nyborg var gæsterektor af tidsskriftet PAID, som hans artikel blev trykt i, var det så ham selv, der havde peer-review'et den - eller erklærede han sig inhabil?

- Er det korrekt, at Nyborg har holdt et foredrag d. 28. maj 2011 i foreningen "Selskabet for Fri Historisk Forening", som nogle kalder en historisk forening af holocaust-benægttere?

j

Arbejdskraft-aftale sagde

Arbejdstidsaftale kunne blive redskab til at pålægge ansatte på KU-hum at bruge næsten alle å

Der blev dømt 'ommer', da KU HUMs nye dekan Ulf Hedetoft præsenterede udkastet til en ny aftale om arbejdsnormer ved et stormøde for fakultetets forskningsansatte. Udkastet var ellers blevet til ud fra forhandlinger med tillidsrepræsentanterne, og fælles-TR gav den da også positive ord med på vejen inden mødet.

ARBEJDESTID

Der var bare et grundlæggende problem: tallene hang ikke sammen. For ganske vist fastslog aftale-udkastet, at forskning og undervisning skal fordeles ligeligt med halvdelen af arbejdstiden til hver side. Og det blev også præciseret, at det ville betyde 411 timer til undervisning hvert semester (eller alternativt 479 timer inklusiv opsparing til et forskningsfrit 7. semester).

Men derefter begyndte tingene at skride.

Hovsa: Næsten al arbejdstid på undervisning

I den efterfølgende præcisering af, hvad der undervisningsmæssigt forventes, blev der stillet krav, der, hvis de honoreres, ville betyde, at lektorer og professorer skal bruge tæt på al arbejdstid til undervisning.

Det hed nemlig, at der som udgangspunkt forventes 6-9 ugentlige katedertimer i 14 uger, og dertil kommer almindelige vejledning, opgaveretning, eksamination mv. Oven i det forventes vejledning af op til 5 specialer og et antal BA-projekter. Aftale-udkastet fastlægger forberedelsesfaktoren til at være 2,5 per katedertime, mens specialevejledninger normeres til 30 timer, BA-projekter til 12 timer.

Og her var det altså, Ulf Hedetoft – og ikke mindst de tillidsvalgte – havde glemt at sætte sig ned og regne på, hvad de havde nedfældet. Det gjorde til gengæld to ansatte fra Institut for Medier, Erkendelse og Formidling (MEF) – **Nete Nørgaard Kristensen og Stig Hjarvard**.

Deres forholdsvis simple udregning viste, at der reelt ligger mellem 622-827 timers arbejde per semester, hvis man går ud fra, at der skal vejledes 5 BA-projekter, og at eksamination og vejledning i forhold til ens kurser – som det er normen på MEF – kræver omkring 40 procent af tiden.

I praksis betyder det på årsbasis, at lærerne kan pålægges at bruge næsten hele arbejdstiden på at undervise og vejlede, for et arbejdsår består af 1643 (årsværk).

Forudsætning:

Folk arbejder mere end de skal

Nete Nørgaard Kristensen er lektor og studieleder på MEF. Og for hende var det tydeligt, at de skitserede normer ikke holder, uanset om hun så det som medarbejder, der skal leve op til normerne, eller som den studieleder, der i planlægningen skal få timetallene til at passe:

"Med de arbejdsforpligtelser, der er listet op, kan jeg se, det vil blive meget vanskeligt. Der er simpelthen nogle ting, der ikke stemmer overens med den virkelighed, vi lever i", siger hun, og peger blandt andet på at kursus-vejledning og –eksamination reelt tager en hel del tid, som der altså ikke er taget højde for.

Hun erkender, at tingene i dag fungerer. Men

det baserer sig på, at folk reelt arbejder mere, end de skal. Men det kan man ikke basere en arbejdsnormaftale på:

"Folk arbejder rigtig meget. På MEF forsøger vi at holde styr på det, så tingene ikke løber løbsk. Men når vi får skåret budgetterne, så er jeg som studieleder nødt til at bede undervisere om ting, jeg ellers ikke ville. Det er svært at acceptere, at man forventer, at medarbejderne yder 150 procent. Og hvis vi ikke reagerer, når

Forskningsvogtning: Urealistiske k

Arbejdstiden var ikke det eneste problem i KU-hums aftale-udkast. Et andet var forventningerne til forskningsproduktionen. Herom hed det, at der årligt forventes 2-3 faglige artikler, bidrag til antologier, alternativt en monografi.

"2-3 artikler om året eller en monografi. Alle ved at det er urealistisk. Selv for erfarne professorer kan der gå 5 år mellem monografierne," lyder kritikken fra Netie Nørgaard Kristensen.

Og så hæfter hun sig – ligesom mange

Men som jeg sagde: afsked er den alleryderste konsekvens af nul-forskning eller underpræstering på uddannelsen over mange år.

Dekan Ulf Hedetoft

af sine kolleger – ved en passus i slutningen af aftaleudkastet, hvor det lakonisk hedder, at "*underopfyldelse af arbejdsnormerne over længere tid kan medføre ændring i eller ophør af arbejdsforholdet*".

"Folk læser det jo som en indirekte fyringstrussel, og det er noget, der bekymrer rigtig meget".

Tillidsmanden: Mere åben formulering

Tillidsmanden tager kritikken til sig, da han har konstateret en generel utilfredshed med formuleringerne. Hans forslag vil her være en mere åben formulering af forskningskravene, så de ikke fremstår så firkantede.

"KU har formuleret nogle generelle forventninger, som er sat i åbne vendinger – slet

ikke så udpindet, som det er sket her. Dem har man i en årrække kunnet bruge til at stramme forskningsproduktionen op med, så de virker udmærket. Det er efter vores mening den rigtige måde", siger Peter B. Andersen.

Dekanen:

Konsekvens hvis man underpræsterer

Dekan Ulf Hedetoft erkender da også, at aftale-udkastet ikke alle steder har været helt skarpt. For eksempel omkring forskningsproduktionen.

"Jeg har selvfølgelig aldrig forestillet mig, at man udgiver en monografi om året. Det ville være absurd. Det kan godt være, det ikke har været formuleret særligt elegant. Det, der står, er dels, at der skal tages hensyn til forsknings- og udgivelsestraditioner, og at der skal laves en

ét - men betød noget andet

rets 1643 arbejdstimer alene på undervisning. Efter voldsom kritik skal aftalen nu reformuleres

man formulerer det i en aftale, så bliver det aldrig anderledes", siger hun.

Lektor og studieleder Nete Nørgaard Kristensen kritiserer, at dekanen og tillidsrepræsentanten udarbejdede et aftaleudkast med mange uklårheder. På spørgsmålet om hun er skuffet over tillidsrepræsentanternes blåstempling af aftaleudkastet, kommer svaret prompte: "Ja, det er jeg".

Hun konstaterede dog med tilfredshed, at

både dekan og tillidsfolk virkede lydhøre ved det stormøde, der blev afholdt midt i september. Hun ser nu frem til at aftaleteksten bliver revideret.

Hum-vip'ernes fællestillidsrepræsentant Peter B. Andersen indrømmer, at det ikke skortede på kritik af aftaleudkastet ved stormødet. Han forsvare sig dog med henvisning til historikken, hvor eks-dekan Kirsten Refsing ikke ville fastlægge time-normering på de forskellige opgaver, men kun at fastslå, hvilke opgaver der skulle løses. I det lys mener han, at det er lidt af et gennembrud, at der fastlægges timenormer og et samlet timetal.

Tillidsmanden: Underforstået loft på 470 undervisningstimer pr. semester

Han mener, at det ligger som underforstået i teksten, at de 470 timers undervisningsarbejde pr. semester ikke må overskrides:

"For os er det en stor sejr, at vi nu forholder os til timenorm-forbrug. Og så har vi taget roligt på, hvordan man inden for normen fordeles opgaverne. Det er klart, at hvis man tager alle opgaver, så er det et vildt overforbrug. Men siger man, at der er et fastsat timeforbrug, som ikke må overskrides, og at de enkelte opgaver skal timetælles, så er den sådan set på plads", siger han.

Men aftale-udkastet læses af nogle som en normalisering af overarbejde. Er det ikke en fejl, når det ikke står tydeligere, at de 470 timer ikke må overskrides?

"Jo, det er en fejl, at det ikke står tydeligere", erkender Peter B. Andersen.

På baggrund af stormødet går forhandlingsgruppen nu videre med forhandlingerne, og her håber han, aftalen kan få en sproglig opstrammer. Han har noteret sig, at dekanen generelt viser stor lydhørhed over for den kritik, medarbejderne kom med på stormødet.

Dekanen: De der ca. 480 timer ...

Dekan Ulf Hedetoft fastslår også omkring undervisningsindsatsen, at det er den samlede timeramme, man skal bide mærke i.

"Det er de dér cirka 480 timer, vi er blevet enige om. Og så vil der næppe komme til at figurere meget faste krav. Det er også et spørgsmål om at få blødt timetallene op i forhold til andre pædagogiske former end katederundervisning", siger han og antyder hermed nogle af de ideer, der dels skal udvikle undervisningen, dels løse nogle af de problemer med få undervisningstimer, som KU-hum har måttet høre meget kritik for.

"Vi har på nogle BA-uddannelser været nødt til at udbyde lidt mindre end 14 uger med konfrontationsundervisning. Men man kan også have andre typer af kontakt end den traditionelle katederundervisning, og vi kigger meget nøje på, hvordan vi kan reformere vores undervisningsformat".

Dekanen regner med, at en endelig arbejdsnorm-aftale om arbejdstiden, om forskningsproduktion m.m. kan ligge færdig i slutningen af oktober.

lah

krav

samlet vurdering af forskningsindsatsen. Så der har aldrig været tale om rigide krav", siger Ulf Hedetoft.

Ulf Hedetoft noterede også bekymringen over den indirekte fyringstrussel mod dem, der ikke lever op til arbejdsnormen, men lægger dog ikke op til, at den skal udgå.

"Jeg hørte det godt, og det er klart, at det er noget, folk lægger vægt på. Men som jeg sagde: afsked er den alleryderste konsekvens af nul-forskning eller underpræstering på uddannelsen over mange år. Og hvis man konsekvent underpræsterer, så kan man ikke komme udenom, at det kan komme på tale", siger Ulf Hedetoft.

lah

Overarbejde

En af de tunge sten på vejen til en aftale drejer sig om de konti af overarbejdstimer, mange forskere på KU-hum har oparbejdet. I aftaleudkastet hedder det at timepukler under 2500 timer afskrives, mens der kan forhandles om at kompensere de helt store timepukler med et engangsvederlag eller fremrykning af det forskningsfri semester.

Dette fik også de vrede røster frem ved stormødet.

"Det er helt klart, at rigtig mange forskere på fakultetet synes at de har lavet noget arbejde, som de frygter de ikke vil blive rimeligt honoreret for", siger tillidsmand Peter B. Andersen. I genforhandlingen vil han forsøge at sænke grænsen for, hvem der kan få kompensation for deres timepukkel. Men generelt er han ikke så optimistisk omkring den betaling, der kan opnås.

"Den belønning, som dekanat og institutter har mulighed for at udsætte, ser urimelig lille ud. På mødet sagde dekanen at han ville give 5-600.000 til afvikling af pukler på hele fakultetet. Det er ikke mange timer, man kan købe for det. Men vi håber, vi kan få en rimelig udgang", siger Peter B. Andersen.

Dekan Ulf Hedetoft erkender også, at den afskrivning af timekonti på under 2500 timer må tages op til genovervejelse.

"Vi havde en vurdering af, at der nok var flere over den kritiske grænse på 2500 timer, end der er.

Dér kommer vi nok til at starte forfra. Og det kan godt være, vi slet ikke skal koble timebanker sammen med arbejdsnormsaftalen".

lah

KU-dekaner har fremlagt en grovskitse til to store fakultetsfusioner: **Biovidenskab (LIFE/Landbohøjskolen)** og **Naturvidenskab** skal fusionere, og det samme skal **Farma og Sundhedsvidenskab**. (Hvor de veterinære dele på LIFE skal placeres, er ikke afklaret). Der bruges ikke de sædvanlige ord om at skabe stordrift og 'kritisk masse'; med rektor Ralf Hemmingsens ord er begrundelsen faglig: "at skabe endnu stærkere faglige miljøer og bedre uddannelser og forskning inden for blandt andet energi, klima, bæredygtighed, fødevarer og behandling af patienter".

Kynisk set kan fusionerne betyde, at det gamle LIFE bliver indfusioneret under KU-nat

(men det forlyder, at LIFE har fået et holdkæftbolche ved at fakultetsforvaltningen skal placeres her). Og Farma bliver indfusioneret under medicin (angiveligt lokket af udsigt til bedre adgang til biomedicinsk forskning, forskning i dyremodeller og de kliniske institutter på hospitalet).

Overraskende udspil

Planerne har været totalt hemmeligholdt og kom som en overraskelse, netop som KU-befolkningen troede, at man undgik Aarhus' vupti-proces. Dekanernes motiv er angiveligt en forenkling af strukturen, fordi der er "stort fagligt overlap på de fire fakulteter – for eksempel inden for forsknings- og undervisningsområder som plantevidenskab, bioteknologi, molekylærbiologi, kemi, biofysik, sundhedsvidenskab, immunologi, ernæring og farmakologi".

REKTOR-INTERVIEW

Berlingske: Mere nytte for erhvervslivet

KU havde plantet fusionsplanen i Berlingske dagen før, den blev offentliggjort for andre medier. Her fremstod den bagvedliggende hensigt som, at fusionerne skal målrette forskning og undervisning mod erhvervslivet: skabe bedre forbindelse mellem grundforskning og samfundsrettet forskning inden for landbrug, fødevarer og sundhed. Og arbejdsgiverne i Dansk Industri har straks bifaldet det øgede erhvervsfokus.

I Berlingskes fremstilling ser det ud som om, at nytteorienteringen og hensynet til erhvervslivet er det bagvedliggende rationale – ikke det faglige?

"Det er én blandt flere begrundelser", svarer rektor Ralf Hemmingsen. "Både FARMA og LIFE har tradition for en tæt samfundskontakt, mens NAT og SUND har et stærkt grundvidenskabeligt fundament. De miljøer bringes tættere sammen. Men det handler først og fremmest om at udnytte det faglige og uddannelsesmæssige overlap, der er mellem fakulteterne".

Rektors rolle

Planerne er angiveligt udformet af dekanerne. Det var uklart, om det skete efter ordre fra rektor eller med rektors accept. Men formelt hedder det, at bestyrelsen "har bedt ledelsen afdække perspektiverne".

Hvad var rektors rolle?

"Initiativet kommer fra dekanerne. Det er en stor plan og en ide, man lige skal synke. Efter jeg har overvejet perspektiverne, har min rolle været

at bringe dekanaterne sammen i en intern dialog om målsætninger, grænsedragninger mv."

Fra KU's top forlyder det, at bestyrelsesformand Strandberg og andre i bestyrelsen var informeret om dekanernes "grovskitse". Men den samlede bestyrelse blev først informeret ved et bestyrelsesmøde få dage før offentliggørelse af planerne.

Bestyrelsen: 'Medinddragelse

Bestyrelsen nikkede ja til at dekanernes grovskitse blev offentliggjort, under forudsætning af medinddragelse i processen, "så beslutningsgrundlaget drøftes og kan påvirkes af universitetsbefolkningen, samt af ledelsesniveauerne på fakultets-, institut- og forskningslederniveau" (bestyrelsens beslutning 15.sept.). Medbestemmelse betones tilsyneladende, fordi KU-bestyrelsen ønsker at undgå negativ presseomtale i kølvandet på den opslidende Penkowa-affære. Men formentlig også med skelen til erfaringer fra Aarhus' store strukturreform, der foregik som stærkt topstyret og som "teflonbelagt", hævder kritikerne bagefter.

Er rektor / bestyrelsen bange for beskyldninger om at køre en vupti-proces som i Aarhus?

"Jeg kan ikke udtale mig om processen i Aarhus, for jeg kender den ikke godt. Vi har nu lagt op til over en måned med en inputfase og herefter en bred høring på universitetet. Så der er ikke noget der bliver trumfet igennem, og den endelige struktur kan meget vel komme til at se anderledes ud end den dekanerne har fremlagt. Omvendt tror jeg man skal være varsom med at skabe en stor usikkerhed i organisationen i mange måneder ved at holde processen svævende", svarer rektor.

Hvordan vil rektor aktivt sikre medindflydelsen?

Bestyrelsen betoner medarbejderindflydelsen, men hvad vil rektor AKTIVT gøre for at få inddraget såvel ansatte som studerende, så det ikke bare bliver skindemokratisk ledelsesstyring?

"Der er taget en række tiltag. Bestyrelsen har en følgegruppe, der skal følge processen tæt. Det samme har Hovedsamarbejdsudvalget. Vi vil også have en tæt dialog med studerende og aftagere. De akademiske råd, studienævne og lokale samarbejdsudvalg vil også blive hørt. Ordet er frit, og det er nu også op til de faglige miljøer at formulere alternative forslag, der kan indgå i processen".

Det Biovidenskabelige Fakultet

for Fødevarer, Veterinærmedicin og Naturressourcer. Forskning og 24 uddannelser inden for erhvervsrettet life science.

Det Farmaceutiske Fakultet

Lægemiddelforskning er tværfaglig, og Fakultetet integrerer natur-, sundheds-, samfunds og teknisk-videnskabelige forskningsområder i uddannelserne.

Det Humanistiske Fakultet

Humanistisk forskning og uddannelse beskæftiger sig med menneskets sprog, udtryksformer, kultur, levevilkår og historie – fra oldtiden til nutiden.

Det Juridiske Fakultet

Foruden de klassiske juridiske felter er forskningen og undervisningen rettet mod den stigende internationalisering samt nye retlige discipliner.

Det Naturvidenskabelige Fakultet

Fakultetet leverer forskning, uddannelse og formidling på højeste internationale niveau inden for samtlige naturvidenskabelige discipliner.

Det Samfundsvidenskabelige Fakultet

Samfundsvidenskab dækker forskningsområder og uddannelsesudbud inden for antropologi, psykologi, sociologi, statskundskab og økonomi.

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

SUND står for forskning og uddannelse i medicinske og sundhedsvidenskabelige discipliner, herunder medicin, folkesundhedsvidenskab, odontologi og humanbiologi.

Det Teologiske Fakultet

Teologisk forskning og uddannelse sigter på en omfattende teoretisk og praktisk forståelse af kristendommen i fortid og nutid.

fusion af fakulteter

bred opsamling af ideer'. Men kan medarbejderprotester aflyse fusionsforslaget?

Foto: KU-pressefoto

Rektor Ralf Hemmingsen: Både Hovedsamarbejdsudvalget og fakulteternes samarbejdsvalg blev varslet.

Bliver det dekanen, som - på vegne af fakultetet - skal sammenfatte den lokale debat?

"Fakultetsledelserne skal sammen med bl.a. institutlederne lave indstillinger til nye fakulteter, som bestyrelsen så skal tage stilling til. Det kan meget vel blive et åben oplæg til bestyrelsen om fordele og ulemper ved forskellige modeller og flytning af mindre faglige discipliner".

Mere administration

De første kritiske spørgsmål har allerede været stillet, fx om afstanden mellem chef og menige på mammutinstitutter om voksende administrationer efter fusioner, om at samarbejde på tværs allerede foregår og at intentionerne om 'synergi' derfor kan indløses uden komplicerede fusioner m.m.

Hvad siger rektor til påstande om, at sådanne fusioner medfører mere administration og ikke mindre, samt at store enheder giver magt til djøf'ere og ikke til det faglige forskersamfund?

"Det er et faktum, at KU har sparet 120 millioner kroner på administration siden KVL og FARMA-fusionen i 2007. VIP/TAP-rationen har også ændret sig markant, med stadig færre TAP per VIP på KU", lyder svaret.

Kritik: Information bagefter beslutning

Planerne blev præsenteret ved stormøder på de enkelte fakulteter i midten af september. Selv om KU-ledelsen kalder det en grovskitse til

drøftelse, ligger der angiveligt allerede en mere detaljeret strukturplan i skuffen. Et skuffeforslag lægger op til, at 20 institutter på NAT og LIFE reduceres til 12. Ifølge kritikere er en sådan detaljeringsgrad ikke en 'grovskitse' eller oplæg til åben debat, men en indledende topstyring af indhold og struktur, UDEN at mulige fusioner har været drøftet med medarbejderne før dekanerne spillede ud. En tillidsmand siger det på denne måde (til UNIVERSITETSavisen):

"Vi er meget tæt på at få overtrådt samarbejdsreglerne her", siger den anonyme tillidsmand, der er chokeret over at få forelagt en så detaljeret plan uden varsel.

Rektor svarer, at de ansatte blev informeret før offentliggørelsen: "Både Hovedsamarbejdsudvalget og fakulteternes samarbejdsvalg blev varslet før dekanerne lancerede grovskitsen. Jeg håber nu, at alle bidrager aktivt med forslag og synspunkter".

Aarhus-erfaring: Ledelsens forslag realiseres uændret

Et centralt spørgsmål for medindflydelsen bliver, hvordan og hvornår de ansatte inddrages. Ifølge KU-ledelsens køreplan skal der i første omgang informeres indtil slutningen af september. Derefter modtager ledelsen input indtil d. 14. oktober. Herefter vil den (dekaner, institutledere og forskningsledere) udarbejde et forslag, der skal i høring. Det vil ske i perioden 24.okt - 18.nov. blandt KU-ansatte, studerende og interessenter.

Når tidspunktet for medarbejdernes reelle involvering er interessant skyldes det erfaringerne fra strukturreformen i Aarhus. Det foregik som en lynproces, hvor medarbejderne blev informeret om ledelsesbeslutninger efter, at beslutninger var taget.

Og erfaringen var også, at når ledelser fremlægger planer/forslag (grovskitser) til 'drøftelse', så bliver de senere virkeliggjort, med små korrektioner?

"Igen: Jeg kan ikke kommentere på processen i Aarhus. Jeg tror der vil komme væsentlige korrektioner på grovskitsen i København. Bl.a. skal det afklares, hvor det veterinære område skal ligge".

Kan medarbejderprotester aflyse fusionsforslaget?

Bliver forslaget taget af bordet, hvis det møder voldsomme protester fra de ansatte, simpelthen fordi de opfatter det som en centralisering af magten og ikke hensigtsmæssigt for fagligheden?

Det svarer rektor kun indirekte på: "Hvis der er meget markant modstand mod dekanernes grovskitse, må ledelsen i første omgang vurdere, hvilken model den vil sende i høring. Bestyrelsen vil helt sikkert også have et vågent øje i forhold til, hvad der rører sig i universitetsbefolkningen. Men der er ikke tale om en centralisering af funktioner på fakulteter. Institutterne bliver større og man kan lige så vel spørge om, at de kan løse flere opgaver selv", svarer rektor. "Lad mig minde om, at udgangspunktet bør være fagligt: Fagene er i en konstant bevægelse, hvor nogle fag smelter sammen og andre er påvirket af de store samfundsspørgsmål, hvor universitetet spiller en rolle: Klima, knaphed på naturressourcer og energi, forebyggelse og sundhed mv. Universitetet må udvikle sin organisation hele tiden".

Når Rektor ikke svarer direkte på, om medarbejderprotester kan aflyse fusionsforslaget, kan det tolkes som, at 'medarbejderindflydelsen' kun er en formel øvelse?

"Tværtimod. Bestyrelsen er universitetets øverste organ. Der er et tydeligt signal om, at en bred opsamling af ideer via f.eks. workshops, møder i de akademiske råd og studenterfora er vigtig. Den proces er dekanerne ved at sætte i gang. Ledelsen arbejder på et mandat fra bestyrelsen. Her er der også både repræsentanter fra studerende og medarbejdere, som spiller en vigtig rolle og vil følge processen tæt".

KU-fusioner: Medindflydelse på 'grovskitse'?

Af lektor LEIF SØNDERGAARD, vip-fællestillidsmand på KU

Det var en stor overraskelse for medlemmerne af HSU på KU ved et ekstraordinært møde en mandag morgen at blive orienteret om, at bestyrelsen havde besluttet at rektor skulle fremlægge et beslutningsgrundlag for udviklingsmulighederne for de "våde" fakulteter på KU. Lidt forvirrende var det derfor at få at vide at det faktisk var dekanernes ide og at der allerede forelå en "grovskitse" for en sammenlægning af fakulteter og institutter.

FAGLIG KOMMENTAR

"Forenkling af fakultets- og institutstrukturen" var det sidste ud af fem punkter, bestyrelsen ønskede eksemplificeret i beslutningsgrundlaget. Denne "grovskitse" ønskede rektor ganske vist ikke at oplyse om i HSU, idet den (i strid med samarbejdsreglerne) først ville blive offentliggjort dagen efter ved stormøder på de respektive fakulteter. Det var skuffende på den måde at bliver oplyst om at ledelsen allerede havde taget stilling til en struktur, når bestyrelsen i sin beslutning "forudsætter medinddragelse i processen, så beslutningsgrundlaget drøftes og kan påvirkes af universitetsbefolkningen" (citater fra en bestyrelsesvedtagelse d. 15. september).

Men uanset talen om 'udkast' og 'grovskitse' så har dekanerne altså allerede forhåndsbestemt hvilken retning drøftelserne og modellen skal gå. Helt teknokratisk er det fastlagt som udgangspunkt, at en passende størrelse af et institut er en omsætning på ca. 200 mio. kr og at de 4 nuværende fakulteter kun skal være 2. På den nye KU-nat bliver resultatet af regnestykket at de nuværende 20 institutter skal blive til 12 (plus 2 veterinærinstitutter).

Fusionsplanen er konstrueret ud fra en teknokratisk organisationsidé – ikke faglige hensyn.

Det vil i drøftelserne med universitetsbefolkningen sandsynligvis være meget svært at få ledelsen til at se bort fra dekanernes "grovskitse". Det efterlader derfor universitetsbefolkningen med en følelse af at beslutningerne allerede er taget og at det er spild af tid at indgå i drøftelserne. Det er da også tydeligt, at de fleste institutledere tager "grovskitsen" for givet.

Det er tydeligt at bestyrelsen ved i sin beslutning specifikt at nævne medinddragelse og drøftelse med universitetsbefolkningen vil undgå en

ny "sag" i medierne om KU efter Penkowa-sagen. Man har bemærket, hvordan den ledelsesstyrede Aarhus-proces betød, at de menige medarbejdere nede på gulvet ikke blev engagerede i strukturdebatten, selv om man forsøgte at involvere centrale medarbejderrepræsentanter og bombarderede med information. Det blev kaldt en vupti-køreplan og en 'teflonproces' og gav som bekendt en hård efterkritik i dagspressen.

“ På KU-nat har vi ikke gode erfaringer med fusioner. Systemet er blevet meget tungere.

Ledelsen på KU må lære af dét, der foregik på AU. Der er al mulig grund til at fusionsprocessen på KU sikres bred opbakning og dermed legitimitet i universitetsbefolkningen. For det første involverer den næsten halvdelen af de ansatte og studerende på KU. For det andet er der faktisk vigtige principper på spil.

Bestyrelsen har fem fokuspunkter. Første og andet fokuspunkt er ikke kontroversielle; de handler om styrkelse af hhv. forskning og undervisning. Men de næste punkter drejer sig om styrkelse af sammenhæng mellem sektorforskning og grundforskning og styrkelse af samfundsengagement og erhvervs-samarbejde samt forenkling af fakultets- og institutstrukturen.

På det "gamle" KU er der tidligere lagt stor vægt på den enkelte forskers forskningsfrihed medens KVL og det Farmaceutiske Universitet begge har været tæt knyttet til erhvervslivet og uddannelserne har været meget erhvervsrettede. Et stort spørgsmål for forskerne er derfor: *Hvordan sikres den enkeltes forskningsfrihed i forhold til pålagte opgaver? Vil den fremlagte grovskitse ikke bare blande det hele sammen, så alle kan pålægges erhvervsamarbejde og myndighedsopgaver? Er fusioner svaret på det spørgsmål?*

På KU-nat har vi ikke gode erfaringer med fusioner. Systemet er blevet meget tungere. Som eksempel er der blevet længere ventetider på IT-hjælp efter at IT-service er centraliseret. Der er indført et (absurd) forsinkende administrativt lag mellem IT-medarbejdere og forskerne; vi har fået den laveste fællesnævner.

Mit eget institut, Biologisk Institut, er opstået ved en mega-fusion mellem flere mindre institutter med det resultat at de menige medarbejdere føler at der er blevet længere til ledelsen. Det er også erfaringen, at forskningsfelter skæres væk ved forskellige – teknokratiske og ikke faglige – sparerunder. Resultatet er, at yderområder – som er længst væk fra mainstream – skæres bort. Med andre ord: Forskningen ensrettes.

Men vigtigst af alt: Et ledelsesargument for fusioner er, at folk skal arbejde sammen. Hertil er at sige, at vi arbejder på tværs i forvejen ud fra faglige fællesinteresser. Og det er ikke erfaringen, at der er opstået mere samarbejde indenfor vores storinstitut. Det samarbejde, der giver mening, eksisterede allerede. Man skal altså ikke fusionere ud fra en vision om mere samarbejde.

Tilbage står spørgsmålet, om der ikke er andre måder at styrke samarbejdet på: *Måske er der brug for 3 fakulteter, måske ingen?*

Måske var det bedre med en ledelsesstruktur,

- *hvor der ikke var skarpe grænser mellem institutterne,*
- *hvor samarbejdet foregik udelukkende på forskernes og underviserens præmisser*
- *hvor ledelses- og administrationsstrukturen løbende ændrede sig efter forskningens og undervisningens behov?*

Det ville formentlig kunne frigøre en masse ressourcer fra ledelses- og administrationslaget. Men vil KU's ledelse overhovedet turde overveje et sådant forslag?

Århus d. 26. august: Eks-reaktor Morten Balling og eks-reaktor Henning Lehmann sammen med Kaare Aagaard, der netop havde forsvaret sin ph.d.-afhandling.

'Vi tabte kampen

- om universiteternes autonomi, siger to tidligere Aarhus-reaktorer

"Vi tabte kampen om universiteternes autonomi ...", sagde eks-reaktor **Morten Balling** og ved siden af ham nikkede eks-reaktor **Henning Lehmann** samstemmende.

Det lille oprin foregik, da de to eks-reaktorer kommenterede udviklingen i uni-politikken de seneste tiår. Med Ballings ord: "Vi forsøgte at forsvare vores universiteters integritet over for et voksende pres fra interessenter udefra, så universiteterne ikke mistede deres autonomi. Først prøvede Finansministeriet at styre via New Public Management, og siden kom der andre magtfulde interessenter på banen. Humboldt blev tvunget tilbage med argumenter om relevans og nytte. Vi synes jo selv, at universitetets uafhængige og kritiske stemme var samfundsrelevant. Men vi tabte kampen ..."

De to eks-reaktorer – Balling for Handelshøjskolen (1993-2001) og Lehmann for AU (1983-2002) var samlet for i personlig interesse og personlig veneration at overvære en ph.d.-forelæsning om universitetspolitik. Det foregik i begyndelsen af september, hvor Kaare Aagaards afhandling "**Kampen om basismidlerne**" blev handlet af.

Ingen faglige-akademiske modvægte

Eks-reaktorernes bemærkninger var især møntet på afhandlingens grundige dokumentation af, hvordan eksterne styringsmekanismer langsomt har sneget sig ind for at dominere på det traditionelle universitet. Tidligere "modvægte" – eller som de siger i Aarhus: "checks-and-balances" – i afbalanceringen af forskningspolitikken er forsvundet. Især forskerverdenens indflydelse er suspenderet til fordel for en meget stærk ekstern aktørgruppe.

I praksis kom forandringerne gradvist til at betyde en betydelig forskydning fra basismidler

over mod eksterne midler, fra fri forskning mod strategisk og fra mindre bevillinger mod større.

Gambling med basismidler

Kaare Aagaard forklarer: "Der er kommet et enøjet blik på, at uni skal bidrage til innovationsprocesser og markedet, mens forskningseksperter siger, at netop den brede vidensbase i den forskningsbaserede undervisning er den vigtigste spredningskanal i forhold til uni's forskning. At forsømme den brede videnskabelighed og vidensfundament ligner derfor gambling med en dokumenteret dansk styrkeposition – som vel at mærke sker i jagten på en meget usikker gevinst".

“ Vi forsøgte at forsvare vores universiteters integritet over for et voksende pres fra interessenter udefra, så universiteterne ikke mistede deres autonomi
eks-reaktor Morten Balling ”

Udtrykket om gambling bruger Aagaard for at understrege afhandlingens pointe: at bevillingssystemer ændrer sig over tid, og at "basismidler" ikke er et statisk fænomen, bundet til bestemte (klassiske) universitetsopgaver. Det er derimod en type midler, der kan rettes / styres mod mange forskellige formål, alt efter den sammenhæng, som forskningspolitikere o.a. ønsker.

Aagaards historiske gennemgang af kampen om basismidlerne er en indkredsning af formen og retningen i det danske basisbevillingssystem 1968-2010. Dette sker i en forvaltningsmæssig, politisk og idemæssig kontekst. Han anskueliggør forandringer i kriterier og definitioner for uddeling af basismidler. Han konkluderer, at der sker drastiske spring, fx med Uni-Loven 2003

og forskningsrådsreformen i samme periode. Men det sker som led i en række gradvise og marginale forandringsprocesser, som over tid giver afgørende forandringer af systemet som helhed og som betyder adfærdsændringer i forskerverdenen.

Svensk opponent: Hvorfor protesterede danske forskere ikke?

Den svenske opponent, forskningseksperter Mats Benner fra Forskningspolitiska Institutet i Lund, konstaterede, at afhandlingens udredning af det politiske rationale bag forskningspolitikken var meget oplysende. Men han undrede sig over, hvorfor danske forskere har været så lamme og ikke protesteret mod de drastiske reformer ud fra klassiske ideer om universitetets autonomi og frihed: Hvordan kunne det danske forskersamfund tillade en sådan erosion?

Kaare Aagaard svarede, at han ikke har undersøgt de faktiske politiske processer, men de formelle forløb: "Men skal jeg give en forklaring, så ligger det måske i, at der fra politisk hold har været en stor mistillid over det akademiske samfund, og der har været en oplevelse af, at uni var isoleret i et elfenbenstårn. Samtidig er den danske erhvervsstruktur præget af små og mellemstore virksomheder, som har efterlyst innovation, hvor den svenske erhvervsstruktur er præget af store virksomheder, hvor der er større forståelse for universiteternes grundforskning. Det har givet erhvervslivet og Finansministeriet, som gerne vil styre, en åben bane til at presse på for reformer og sætte det akademiske samfund i defensiven".

jø

Se næste side: Kampen om basismidlerne.

Kampen om basismidlerne

Ph.d.-afhandling dokumenterer, hvordan det faglige forskersamfund trinvist har mistet magt til nye (eksterne) aktører som

Den nuværende universitetspolitik med reformer går uden videre ud fra, at der sker en effektivisering, når der indføres 'konkurrence- og output-mekanismer' til erstatning af systemer med mindre eller ingen brug af disse incitamenter. Men at den mekanisme virker er langt fra veldokumenteret. Tværtimod præsterede det gamle danske system overraskende godt, fx målt på forskningsoutput og kvalitet, så der var faktisk ingen argumenter for at indføre de nye incitamenter, måske helt bortset fra, at de gav politikere, embedsmænd og nye aktører nogle styringsinstrumenter over for sektoren".

Det konstaterer **ph.d.-stipendiat Kaare Aagaard** i ph.d.-afhandlingen "**Kampen om basismidlerne**".

FORSKNINGSSTYRING

Han konkluderer, at gradvise og tilsyneladende marginale forandringsprocesser gennemføres over hele tidsperioden 1968-2010 via flere forandringsimpulser på både forvaltningssystem og bevillingsformer. De er drevet frem af politisk og forvaltningsmæssig mistillid til uni-sektorens forvaltning af selvstyret, internationale ideer fra fx OECD om liberalisering samt stigende interesse fra erhvervslivet (samfundet) i at indføre innovationspolitik og en ny forvaltningslogik. Det summer sig med tiden op i nye policyideer, der fører til små eller større forskydninger, der til sidst samler sig i en stærk styringskæde – og en stærkt topstyret dansk universitetsstruktur, som findes i dag.

I praksis kom forandringerne gradvis til at betyde en betydelig forskydning fra basismidler over mod eksterne midler, fra fri forskning mod strategisk og fra mindre bevillinger mod større. Og bindingerne anskueliggøres igennem en figur, der fortæller, hvor mange formål der kan trække på basismidlerne (se figur s.403).

Gambling med dansk styrkeposition

Som titlen antyder handler kampen om basismidlerne om styringsmekanismer over for universitetet.

Afhandlingens fokus er ikke at belyse forskningsfrihedens status for den enkelte, nærmere at belyse, hvordan bevillinger er en styringsmekanisme eller hvordan politikere i forskellige perioder mener, at samfundet får mest (relevans) for pengene.

Aagaard konkluderer, at de gennemførte reformer kan have drastiske konsekvenser: "Jeg har ikke undersøgt de faktiske konsekvenser,

men det forekommer indlysende, at når der indføres belønningsmekanismer og øremærkninger og strategiske satsninger, så begynder forskerverdenen at løbe efter pengene. Og i en 'dirigistisk struktur og kultur' sker der en forskydning, hvor noget ikke prioriteres, som det typisk sker i sundhedsvidenskab eller på KU-biologi samt på fx humaniora. Og denne forsømmelse vil erodere fundamentet for den forskningsbaserede undervisning på disse områder."

Der er kommet et nøjet blik på, at uni skal bidrage til innovationsprocesser og markedet gennem skabelsen af kommercialiserbar viden...

Kaare Aagaard

"Der er kommet et nøjet blik på, at uni skal bidrage til innovationsprocesser og markedet gennem skabelsen af kommercialiserbar viden, til trods for at det fremhæves i forskningslitteraturen, at netop den brede vidensbase i den forskningsbaserede undervisning er den vigtigste spredningskanal i forhold til uni's forskning. At forsømme den brede videnskabelighed og vidensfundament ligner derfor gambling med en dokumenteret dansk styrkeposition – som vel at mærke sker i jagten på en meget usikker gevinst", siger han.

Men Aagaard mener ikke, at udviklingen behøver at være så katastrofal, for der er indikationer på, at trods drejninger i styringsinstrumenter, så findes der stadig et betydeligt spillerum: "Den danske styrkeposition besidder en robusthed, der gør, at den har kunnet bestå under ganske forskellige finansieringsforhold – uden at jeg hermed vil aflyse en advarsel om, at det kunne få negativ indflydelse i fremtiden".

Han har forståelse for de politiske motiver til at imødegå uni's iboende inertier for at få aktiviteterne til i højere grad at rette sig udad (mod samfundet). Man måtte omgå de mest "forandringsresistente institutioner".

Basismidler er ikke 'frie midler' ...

Aagaard har en teknisk gennemgang af, hvad der egentlig er "basismidler" og kommer frem til, at det i høj grad er en politisk definition. Hvor det oprindeligt betød frie midler, som universitetet selv kunne prioritere, så er de i dag noget andet. Det er en type midler, der kan rettes mod mange forskellige formål, og "hvis rolle og funktion ændres, når den styrings- og finansieringsmæssige kontekst, som de indgår i, forandres".

I Aagaards fremstilling betyder det lakonisk, at Videnskabsministeriets og Finansministeriets embedsmænd i dag medregner bevillinger, som i praksis er båndlagte eller øremærkede til bestemte formål, fx til målrettede strategier, forskningspuljer, medfinansiering m.m.

"Definitionen er en politisk magtkamp. I dag er der dels bindinger og en stor gråzone af formål, som ikke lever op til den klassiske definition. Det betyder, at de reelt frie midler på gulvniveau er væsentligt mere begrænsede end det umiddelbart fremgår af ministeriernes bevillingsfordelinger. Når den politiske debat går om basismidlernes andel af de samlede bevillinger (som VK-partierne ønsker som 50-50 og S-SF som 60-40), har den uklare definition altså på forhånd flyttet bevillinger bort fra de frie midler".

Men det akademiske forskersamfund har i udpræget grad manglet repræsentation og fælles stemme i det politiske spil om udformningen af sektoren og bevillingssystemet...

Kaare Aagaard

Nye eksterne aktører fik magt på bekostning af forskersamfundet

Udviklingen var konsekvensen af, at eksterne aktører gradvis fik langt mere magt over universiteterne. Afhandlingen konstaterer, at hvor det akademiske samfunds selvstyre især før 2003 stod stærkt, så sker der en drastisk udvidelse af gruppen af (eksterne) aktører orienteret mod innovationspolitik og forvaltningsforandringer. Afmonteringen sker via Uni-Loven 2003 samt via centralisering af beslutningsveje samt oprettelse af nye strukturer og organer, hvor eksterne – politiske og erhvervmæssige – interessenter får magt: "Samtidig med at der kommer nye input og ideer til forandring af strukturer og bevillingsformer, så sker der også en kontinuerlig udvidelse af aktørgruppen med interesse for og indflydelse på universiteternes prioriteringer. Og

disse nye interessenter kommer med ønsker om mere innovationspolitik og nye forvaltningsformer (effektiviseringer)", forklarer Aagaard.

At disse nye politikker slår igennem skyldes et nationalt og internationalt "forandringspres" samt at nye bevillinger har givet plads til nye bevillingsformer, uden at det anfægtede gamle bevillingsformer. Men den ændrede aktorsammensætning – den eksterne indflydelse – lægger også pres på. Og det sker samtidig med, at der sker en drastisk svækkelse af forskersamfundet: "Jeg er ikke sikker på, at uni-systemet har mistet magt i forhold til det politiske system, for uni-ledelserne har fået større dispositionsret. Men det akademiske forskersamfund har i udpræget grad manglet repræsentation og fælles stemme i det politiske spil om udformningen af sektoren og bevillingssystemet", forklarer Aagaard og henviser fx til, at Uni-Lovens topstyring og afmontering af medbestemmelse fratager forskerverdenen enhver reel magt.

Ingen modvægte

Tidligere "modvægte" – eller som de siger i Aarhus checks-and-balances – i afbalanceringen af forskningspolitikken er forsvundet. Især forskerverdenens indflydelse er suspenderet til fordel for en meget stærk ekstern aktørgruppe. Det kan medføre "overstyring", når nogle aktørgrupper forstærker hinandens bestræbelser og når bestemte prioriteringer giver alvorlige ubalancer. Men konsekvenserne af dette viser sig ikke straks, men vil først for alvor kunne konstateres efter adskillige år.

Men han mener dog alligevel efter interviews med folk i systemet, at der på institutniveau i mange tilfælde stadig vil være en overvejende orientering nedad i systemet på grund af tradition og inerti i systemet. *Men hvordan kan institutledere i praksis orientere sig nedad, når loven siger, at de kun er forpligtede til at være loyale opad i magtpyramiden?*

"Det er givet, at der findes styringsivrige ledere. Men der er også ledere orienteret mod mere traditionelle universitetspolitiske ideer med en loyalitet mod det akademiske samfund og som derfor vil skærme deres ansatte mod det, som kommer oppefra. De står over for styringsmekanisme i den enstrengede ledelse, som dikterer, at de skal være loyale over for ledelsen ovenover. Men hvordan institutlederne i praksis håndterer top-downsystemet ved vi faktisk ikke".

jø

Charlotte Sahl-Madsen blev en parentes som minister. Det gjorde Helge Sander til gengæld ikke, men hvor stor var egentlig hans personlige indflydelse på de store uni-reformer?

Hvem tog magten?

Kaare Aagaards ph.d.-afhandling er en historisk gennemgang af forskellige styringsformer, som de formelt blev til og blev udfoldet, og den fik af bedømmerne ros for at være en grundig og overskuelig oversigt. Den handler om ordlyden af forslag og om de formelle beslutninger.

Men hvor meget er resultat af en åben politisk debat – og hvor meget er besluttet bag lukkede døre?

"Jeg er ikke gået ind i de faktuelle beslutningsprocesser. Men der har været en klar tendens til, at beslutninger er blevet mere lukkede i det seneste tiår siden 1990. Baggrundsmateriale har været fraværende eller hemmeligholdt, så man ikke kender til, hvem der har haft indflydelse eller hvem der har besluttet hvad der skulle på dagsordenen. LO-DI spillede en rolle, da Uni-Loven skulle revideres. Og kilder fortæller, at DI leverede baggrundsmateriale til Globaliseringsrådet", svarer Aagaard. "Den ringe dokumentation er helt anderledes end i Norge, hvor der fx har været anderledes åben debat om fordele og ulemper om revision af uni-lov eller om bibliometriske indikatorer".

Afhandlingen navngiver ikke aktører. Hvem førte pennen: Finansministeriet, erhvervsinteresser i Dansk Industri, NOVO eller Danfoss, Jan Trøjborg (S), Helge Sander (V), embedsmænd som eks-departementschef Knud Larsen eller Uni-Styrelsens direktør Jens Peter Jacobsen?

"Forsknings- og uni-politikken har et langt stykke hen ad vejen været et konsensusområde mellem regeringsbærende partier, uanset om det er VK eller Socialdemokraterne. Begge fløje har fået langt større fokus på innovations- og forvaltningspolitiske ideer. Samtidig har der været en gruppe eksterne aktører, hvis indflydelse er sværere at fastslå, fx store interesseorganisationer som DI, AC, ATV og andre som enkeltstående store firmaer som Novo, Lundbeck og Danfoss. Der er næppe tvivl om, at de har spillet en rolle og i visse situationer haft direkte indflydelse på reformforløb. Men hvilke organisationer og personer, der har ført pennen, har jeg ikke undersøgt. Jeg nøjes med at sige, at det er summen af disse eksterne aktører og ideer, som har resulteret i forandringsprocesserne ..."

jø

Blev uni' snydt med fusionerne 2006?

Universiteter og sektorforskning blev lokket med en økonomisk gulerod til at fusionere.

Alligevel har DTU og AU har måttet fyre i 'sektorforskningen'

Fusionsprocessen 2007, hvor sektorforskning blev lagt ind under universiteter, var slet ikke var så frivillig, som videnskabsminister Helge Sander foregav. En lang række institutioner opfattede den påståede frihed til at fusionere som temmelig illusorisk. Samtidig blev processen gennemført i samspil med Globaliseringsstrategien og løftet om nye bevillinger: "De fleste institutioner oplevede de betydelige lovede ekstra midler herfra som en gulerod, som de kun kunne få fat i, hvis de spillede regeringens spil og deltog i fusionsspillet".

HISTORIE: SEKTORFORSKNING

Det konstaterer ph.d.-stipendiat Kaare Aagaard i sin ph.d.-afhandling "Kampen om

basismidlerne". Aagaard forklarer heri, at fusionsprocessens "tvungne frivillighed" var en armvridning, som parterne ikke kunne afstå. De var tilmed selv med til at legitimere processen som frivillig, fordi Helge Sander og embedsmænd pålagde dem selv at udpege mulige fusionspartnere.

Samtidig var der bestyrelser, som spillede med. Det var ikke fagligheden på universiteterne eller i sektorforskningen, som deltog i beslutningsprocessen, men bestyrelserne med eksternt flertal. Og fx AUs bestyrelsesformand Jens Bigum (ex-Arla-direktør) var tilhænger af, at store enheder er mere konkurrencedygtige eller som det hedder i retorikken "kritisk masse".

Politikernes løfter holdt ikke: Basismidler udhulet

Fusionsprocessen var dog meget lukket, og beslutninger blev taget med en meget lille grad af skriftlighed. Denne udemokratiske proces uden forskersamfundets faglige indflydelse kunne aldrig være foregået under den gamle styrelseslov før 2003.

Universiteterne blev vel snydt, for de blev ikke belønnet med flere bevillinger – tværtimod har fx DTUs fødevarerforskning og AUs landbrugsforskning fået færre bevillinger og har fyret personale?

"Det er klart, at fusionerne har påført universiteterne betydelige procesomkostninger, som uni' selv måtte betale af driftsbudgettet", forklarer Aagaard. Men samtidig har der været en kraftig vækst i de samlede forskningsbevillinger, så i den forstand er universiteterne også blevet præmieret for deres samarbejdsvillighed. Væksten er dog først og fremmest sket i bevilningssystemets eksterne strenge, og dermed har fusionsprocessen været endnu et element i udhulningen af basismidlerne".

Samtidig har fusionen skabt et definitionsproblem, for de "basismidler", som kom ind med myndighedsbetjeningen, har basalt set en anden karakter end uni's. De har større bindinger og er dermed strammere styret udefra – men alligevel defineres de som basismidler i universitetets regnskab. På papiret har universiteterne dermed fået større frie midler, men ikke i praksis, fastslår han.

Forskellige forskningsformer flyder sammen

Fusionsargumentation fra politikernes side om at nu skulle sektorforskningen have den samme forskningsfrihed som universiteterne viser en anden udviklingstrend, der underminerer de gamle, selvdisponerede frie basismidler over for midler til 'sektorforskningens' midler relateret til myndighedsbetjening, forklarer Aagaard:

"Den tidligere funktionelle opdeling i bevilningsformer blev ikke længere anerkendt fra politisk side. I stedet trådte innovationspolitiske ideer om, at både grundforskning, anvendt forskning og myndighedsbetjening kunne rummes inden for den samme institutionelle ramme, der skulle kunne styrke interaktionen med de omgivende interessenter".

Lær ABC om EU-projekter

Det kan virke som en kompleks opgave at skrive ansøgninger til EU's forskningsprogram (FP7) og gennemføre internationale forskningsprojekter. Men det kan læres.

EuroCenter tilbyder kurser om bl.a. ansøgningsteknik, økonomi, rapportering, kontrakter og kurser målrettet koordinører af FP7-projekter. Kurserne holdes i København.

Læs mere på www.fi.dk/fp7-kurser eller bestil EuroCenters kursuskatalog 2011 på eurocenter@fi.dk. Tilmeld dig på tilmelding-ec@fi.dk.

Kurser i efteråret 2011

Titel	Dato
Den professionelle koordinator	11. oktober 2011
Den gode ansøgning til FP7 (holdes på engelsk)	13. oktober 2011
How to write a Competitive Proposal for Framework 7 (holdes på engelsk)	26. oktober 2011
How to Negotiate and Administer Framework 7 Grant Agreements (holdes på engelsk)	27. oktober 2011
Kontrakter og intellektuelle rettigheder i et FP7-projekt	3. november 2011
Bliv en haj til budgetter og regnskab i FP7 - ALT OPTAGET	10. november 2011
Rapportering til FP7 - ALT OPTAGET	24. november 2011

Forsknings- og
Innovationsstyrelsen
Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

De studerende tænker instrumentelt

Det seneste tiårs studieordninger er styret af arbejdsmarkedsrelevans på bekostning af almenkvalifikationerne, konstaterer ph.d.-afhandling

De danske universitetsuddannelser er blevet drastisk trimmet det seneste tiår mod arbejdsmarkedsrelevans. Det er formelt sket gennem udformning af en standardiserende kvalifikationsnøgle, som er ført ned over studieordninger med instrumentelle mål, og det påvirker studenteradfærden:

STUDIESTYRING

”Vejen til anerkendelse som studerende går ikke længere gennem selvstændig fordybelse i det faglige, men består i at leve op til de anvendelsesorienterede kompetencemål, som på forhånd er defineret i studieordningen”, siger ph.d. **Laura Louise Sarauw**. ”Med målstyrede studieordninger følger også et nyt ideal for, hvordan man opnår succes og anerkendelse i rolle som studerende. Nemlig en instrumentelt orienteret studenterfigur”.

Det sker konkret ved, at de nye kategorier som kompetenceprofil og kompetencemål, som udelukkende refererer til de studerendes praktiske performance undervejs i uddannelsen, bliver gjort til omdrejningspunkt for, alt hvad de studerende måles på til eksamen.

Kvalifikationsnøgle disciplinerede

Sarauw forsvarede d. 26. august ph.d.-afhandlingen: ”**Kompetencebegrebet og andre stileøvelser**”. Den er et nærstudie i planer og forslag på uni-uddannelserne i det seneste tiår. Samtidig har hun interviewet mange ledere og menige på især de humanistiske fagområder.

”Vilkårene for uddannelsesudviklingen på de danske universiteter blev drastisk ændrede efter Uni-Loven 2003. Med denne fulgte nemlig en såkaldt kvalifikationsnøgle, som groft sagt har tvunget uddannelserne ud i en historisk ny ensretning som lineære forløb med henblik på

Med målstyrede studieordninger følger også et nyt ideal for, hvordan man opnår succes og anerkendelse i rolle som studerende. Nemlig en instrumentelt orienteret studenterfigur

Laura Louise Sarauw

bestemte jobfunktioner”, forklarer hun.

”Uddannelserne er derfor blevet tvunget til at nedprioritere det klassiske med selvstændig faglig fordybelse og andre elementer, der ikke umiddelbart lader sig oversætte til konkrete anvendelsesfunktioner på arbejdsmarkedet”, siger Sarauw. Hun peger samtidig på akkrediteringsprocessens fokus på arbejdsmarkedsrelevans, som en konkret pisk. Den blev egentlig først indført i 2007, men var varslet med Uni-Loven 2003, og det var et vink som fik uddannelserne til at rette ind før tid, siger hun. Der lægges også andet eksternt pres på uddannelserne, fx igennem (arbejdsgiverne i DIs) forslag om, at færdige kandidaters lønninger skulle indgå som kriterium. Men så langt er det dog ikke kommet endnu.

Eksklusion af den klassiske dannelsesanke

Sarauw forklarer, at de ændrede læringsmål er resultat af et drastisk paradigmeskift i de danske universitetsuddannelser. Før uni-reformerne

2003 var viden og indsigt et legitimt mål i sig selv. Studieordningerne handlede om fagligt indhold og fordybelse.

”Nu skal uddannelser være arbejdsmarkedsrettede og studieordningerne handler om prædefinerede anvendelsesformål og jobfunktioner på arbejdsmarkedet. Uddannelsernes værdi – helt ned på kursusniveau – positiveres udelukkende ud fra bestemte anvendelsesfunktioner”, forklarer hun.

Og i den anvendelsesorienterede curriculumstyring ligger en væsentlig definitionsmagt: ”Der er simpelthen sket en omvendning fra tidligere, hvor man tænkte uddannelsesforløbet som noget, der voksede organisk frem af den faglige profil, til at udgangspunktet nu er kriterier, der kommer ovenfra”.

Det er forskelligt på de enkelte fag, om det skrives bredt ind som handlekompetencer eller som konkrete jobkvalifikationer:

”Men det fælles udgangspunkt er kravet om, at alt, hvad de studerende lærer, skal have en konkret anvendelse i omverdenen. Det bliver styrende for, hvordan uddannelsesforløbet tilrettelægges. Og hvad der er nok så vigtigt: Elementer, der falder udenfor denne ramme som fx *’selvstændig faglig fordybelse’* og *’kritisk konfrontation af viden’*, nævnes ikke længere som mål i studieordninger. Der sker altså samtidig en eksklusion af den klassiske dannelsesanke, hvor den faglige fordybelse blev anset som et mål i sin egen ret”.

jø

SE NÆSTE SIDE

Se aktuelle nyheder:
www.forskerforum.dk

"Vilkårene for uddannelsesudviklingen på de danske universiteter blev ændret drastisk efter Uni-Loven 2003. Med denne fulgte nemlig en såkaldt kvalifikationsnøgle, som groft sagt har tvunget uddannelserne ud i en historisk ny ensretning som lineære forløb med henblik på bestemte jobfunktioner", forklarer **Laura Louise Sarauw**. Hun forsvarede d. 26. august ph.d.-afhandlingen "Kompetencebegrebet og andre stileøvelser".

STUDIESTYRING

Den er baseret på studier af danske og internationale forslag og planer på uddannelsesområdet det seneste tiår samt en interviewundersøgelse blandt ledelser og medarbejdere på ti humaniora-uddannelser fordelt på fem universiteter. Afhandlingen tager afsæt i den danske fortolkning af den europæiske Bologna-proces, der fra 1999 og frem skulle danne grundlag for et fornyet samarbejde mellem de videregående uddannelser i Europa. Afhandlingen analyserer kritisk, hvordan den danske udlægning – lanceret i forbindelse med universitetsloven 2003 – kom til at se ud i tekst og planer for de studerendes læring. Konklusionen er, at det danske videnskabsministerium har valgt en særlig ensidig arbejdsmarkedsorienteret linje, som kun delvist kan retfærdiggøres med henvisning til de fælleseuropæiske Bologna-mål.

Sjælden analyse af uddannelsespolitikken

Mens det hidtil har været forskningspolitikken, som har været genstand for kritisk diskussion, er Sarauws analyse en sjælden analyse af, hvad der parallelt sker på uddannelsessiden: "Der har været ekstremt meget fokus på Uni-Loven som et tab af fri forskning og forskningsfrihed. Men tabet på undervisningen har været lige så omfattende som på forskningssiden. Målet med at uddanne studerende er ændret drastisk".

Et centralt spørgsmål i afhandlingen er: *Har det politiske fokus på arbejdsmarkedsrelevans betydet en negativ ensretning af uddannelserne, som vil gå ud over den faglige kvalitet, fordi studienævne og undervisere ikke længere vil kunne tilrettelægge undervisningen ud fra lokalt definerede faglige, pædagogisk-didaktiske hensyn?*

Sarauws svar lyder: "De eksklusive danske krav om kompetencebaserede studieordninger (2003) medførte en gennemgribende omdefinering af kravene til, hvad de studerende skal lære. De nye studieordninger markerer en helt ny måde at udforme og tænke studierne på", svarer hun.

Transformationen af det klassiske universitet

Da Sarauw startede på universitetet (Idéhistorie) fik hun at vide, at universitetet var til for den højeste viden og indsigt. Det vigtigste var processen og de personlige erkendelser, mens produktet og hvad det skulle bruges til kom i anden række.

Sådan er det ikke længere. Uddannelsesudviklingen er – målt på formuleringer og krav i studieordninger – i stigende grad baseret på entydige og målfastsatte aktiviteter, der har til hensigt at føre kandidaterne direkte i job. Hvor det tidligere var viden og personlig udvikling, som stod højt på listen, så er arbejdsmarkedsrelevans i dag det gennemgående mantra. Uddannelsers værdi – helt ned på kursusniveau – måles ud fra bestemte nytte- og anvendelseskriterier. Dét er konsekvensen af det danske videnskabsministeriums eksklusivt arbejdsmarkedsorienterede fortolkning af "kompetence" og krav om, at dette indføres i studieordninger.

Sagt på nyttesprog handlede det om "employability":

"Der skete en glidning fra en epistemologisk-demokratis til en eksklusiv arbejdsmarkedsorienteret tænkning. Før uni-reformerne 2003 var viden og indsigt et legitimt mål i sig selv. Studieordningerne handlede om fagligt indhold og fordybelse. Nu skal uddannelser være arbejdsmarkedsrettede og studieordningerne handler om prædefinerede anvendelsesformål og jobfunktioner på arbejdsmarkedet", forklarer Sarauw.

Nu skal uddannelser være arbejdsmarkedsrettede og studieordningerne handler om prædefinerede anvendelsesformål og jobfunktioner på arbejdsmarkedet

Laura Louise Sarauw

Ministeriet forvred Bologna-deklarationen

Ifølge Sarauw blev Bologna-processen brugt som undskyldning for at indføre en eksklusiv detailstyring af uddannelserne mod konkrete anvendelsesfunktioner på arbejdsmarkedet, som ikke er til stede internationalt. Et vigtigt styringsinstrument var indførelse af en kvalifikationsnøgle, der blev introduceret samtidig med universitetsloven fra 2003.

Mens de officielle Bologna-dokumenter fra 1999-2005 havde bred fokus på både arbejdsmarkedsrelevans, demokratisk medborgerskab, personlig udvikling og

(foto: Rie Neurens)

udvikling af en bred vidensbase som ideal, så lavede det danske Videnskabsministerium med de danske 2003-reformer en snæver fortolkning, som udelukkende handlede om til arbejdsmarkedsrelevans.

Sarauw: "Danmark var et af de første lande, som lancerede en national kvalifikationsramme, som skulle danne grundlag for landets tilpasning til Bologna-processen. Den blev udadtil markedsført som en nødvendig konsekvens af Bologna-processen, men i realiteten følger den kun eet af de fire Bologna-mål til dørs. Hvis man ser på den danske kvalifikationsnøgle kan man ligefrem tale om, at der sker en fordømmelse af det traditionelle fokus på faglig fordybelse og demokratisk medborgerskab, som en forhindring for det nye krav om arbejdsmarkedsrelevans, hvorfor der lægges op til at disse aspekter skal nedtones".

Industrisamfunds-tænkning

Sarauw mener, at de internationale Bologna-dokumenter læner sig op ad en post-industriell

od arbejdsmarkedet

a de blev skrevet ud af Uni-Loven 2003 og af Akkrediteringsmøllen fra 2007, konkluderer ph.d.-afhandling

universitetstanke, der handler om diversitet i et videnssamfund, hvorimod Videnskabsministeriets 2003-reformer i højere grad læner sig op ad en traditionel nyttetænkning, som vi kender fra industrisamfundet. Den stramme orientering mod konkrete jobfunktioner, som blev lanceret med kvalifikationsnøglen fra 2003, bygger nemlig på en tankegang om, at man kan forudsige efterspørgslen på kandidater indenfor bestemte jobområder og hvilke specifikke kvalifikationer, samfundet har brug for.

"Tanken er, at man kan forudsige efterspørgslen og at aftagere kan definere, hvad de vil have, så man undgår uddannelsesspild".

Humaniora mindre nyttig?

Sarauw gennemgår i afhandlingen nogle konkrete cases på udformning af studieordninger på humaniora. Netop humaniora er interessant, fordi Videnskabsministeriet gennem de senere år konstant har haft fokus på humanioras relevans.

"De humanistiske uddannelser har tidligere udmærket sig som en slags hjemsted for den klassiske dannelsesstanke i den forstand, at uddannelserne ikke tidligere har været rettet mod konkret jobfunktioner ud over gymnasiet. Min forventning var derfor, at konflikten mellem forskellige opfattelser – eller populært sagt mellem "dannelse" kontra "kontant nytte" – ville komme særligt til udtryk her", forklarer hun.

Hvad er rationalet bagved?

"Flere af de studieledere og vejledere, jeg har interviewet, anfører, at de danske 2003-reformer rummer et særligt opgør med humaniora og samfundsvidenskab. Deres nationaløkonomiske nytteværdi hævdes at være lavere end på de tekniske og naturvidenskabelige fag. Men den opfattelse er ret beset kontrafaktisk. For alt imens den politiske detaljestyling mod arbejdsmarkedet blev introduceret, gik det faktisk rigtig godt for humanistiske kandidater. De fandt – og finder fortsat på trods af finanskrisen – job på alle mulige felter og har hele vejen op gennem 00'erne været et levende modbevis på nødvendigheden af det massive opgør med centrale værdier i den eksisterende universitetstradition, som ligger i de seneste reformer".

Kompetencedefinition blev ministerielt styringsredskab

Selvom kravet om arbejdsmarkedsrelevans har medført en markant ændring i den overordnede politiske ramme, inden for hvilken de faglige og pædagogiske forløb italesættes og legitimeres, er de danske universitetsuddannelser ikke ved at udvikle sig til professionsuddannelser, som er tilrettelagt i et 1:1-forhold med henblik på bestemte jobfunktioner.

"Men i takt med, at de tidligere epistemologisk-demokratiske elementer som fx 'viden og indsigt' og 'et langsigtet samfunds bærende perspektiv' oversættes til anvendelsesorienterede kompetencemål, så blev fagene selv medproducenter af den mål-markedsdiskurs, som fagene egentlig opponerede imod", forklarer Sarauw.

"Processen er foregået trinvist og har ikke nødvendigvis en sammenhængende logik. Da Videnskabsministeriet i 2003 introducerede de nye krav om arbejdsmarkedsrelevante kompetenceprofiler var fagene slet ikke klar over, hvor overgribende og vidtrækkende det var. Fagene så det som noget, der var til fortolkning og forhandling og opponerede ikke direkte mod instrumentaliseringen. Mange så tilmed de ministerielle kompetencekrav som en oplagt mulighed for at gå ud og demonstrere, at de humanistiske uddannelser skam i høj grad også er arbejdsmarkedsrelevante for på den måde sætte en stopper for den massive politiske kritik, som humaniora de senere år har været genstand for".

Naivt medspil fra studierne?

Men mange fandt det samtidig vigtigt at kæmpe for den klassiske dannelsesstanke og forestillingen om, at universitetsuddannelserne også har nogle langsigtede samfunds bærende mål. For at redde disse mål prøvede man at deltage i øvelsen ved at oversætte elementer af denne 'dannelsesstanke' til konkrete kompetencemål, fx 'navigationskompetence', forklarer ph.d.eren: "Men hermed indgik man som medproducent på at formulere produktmål. Altså netop det som lå i kortene fra ministeriets side".

Var det ikke frygtelig naivt affagene?

"Både-og. Det er mindre end ti år siden, men 2003 var for universiteternes vedkommende en anden tid. Ministeriets kompetencetænkning blev mange steder opfattet som tomt managementsprog, og mange af de interviewede mente ikke, at det ville få nogen reel betydning for

uddannelserne som instrumentelt redskab. Man var dog tvunget til at indgå i forhandling, og i øvelsen havde man – i hvert fald i mine cases – en forhåbning om for humaniora på KUs vedkommende at redde det klassiske og samfunds bærende, mens man på RUC ønskede at forsvare de formative, projektpædagogiske principper.

jø

Tekster har definitionsmagt

Sarauws analyser er foretaget på "tekstuel overfladeniveau". Heri indgår ikke et forsøg på at undersøge de konkrete beslutningsprocesser og korridorpolitikken i Videnskabsministeriet eller i de internationale forhandlinger om Bologna-processen.

Men magten ligger vel ikke i bogstaver på et stykke papir?

"Nej, men planer og forslag har haft definitionsmagt og har dermed haft stor indflydelse som styringsredskab".

Men hvem har ført pennen og deltaget i korridorpolitikken?

"Det er et rigtig godt spørgsmål. I min afhandling har jeg som sagt især interesseret mig for, hvordan det politiske krav om, at alt hvad de studerende skal lære på uddannelserne, skal formuleres i form af konkrete anvendelsesmål, automatisk synes at medføre en eksklusion af centrale værdier i den eksisterende universitetstradition, som ikke umiddelbart kan måles og vejes ud fra en samfundsøkonomisk formel. Jeg har altså primært set på bolden, ikke hvem der sparker til den", svarer hun.

Men der har vel været magtfulde aktører i spil: Hvilken rolle spillede fx Helge Sander og hans embedsmænd, arbejdsgiverne i DI eller den liberale tænketank OECD?

"Det kan jeg ikke sige. Men ud fra forløbet og de foreliggende dokumenter er der ingen tvivl om, at der var og er en klar ideologisk styring. Man har ønsket et andet universitet end det klassiske. Og det er måske ikke tilfældigt, at de danske reformer ligger langt tættere op af OECDs fokus på universitetsuddannelserne som økonomiske vækstmotorer end op af de fælleseuropæiske Bologna-mål".

Velfærdsprofessor og protestsanger

Christian Albrekt Larsen har gjort lynkarriere på at udfordre de politiske velfærdsdogmer i tryk forskergruppe

– ikke på at skifte arbejdsplads

Det kunne godt ligne, at **Christian Albrekt Larsen**, professor ved Institut for Politik og Forvaltning, AAU, havde gang i et projekt. Et politisk projekt med dobbeltløbet strategi. På den ene flanke laver han videnskabelige undersøgelser, der dokumenterer velfærdsstatens mentale forankring hos danskerne. Og samtidig indspiller han sange, der på satirisk vis problematiserer dagpengeforringelser, udlændingepolitik og almindelig materialistisk tænkning.

Han kommer også i flæng til at bruge ordet 'kamp', når han fortæller om det forskningstema, han har kredset om i det meste af sin endnu ikke særlig lange karriere. Men det er ikke en politisk kamp, bedyrer han, men en intellektuel kamp.

"Udover at jeg engang var medlem af Radikal Ungdom, så har jeg aldrig været politisk engageret. Men der er nogle forståelser, der sætter sig fast hos politikerne, og de er sjove at udfordre", siger han.

Forskning:

Det økonomiske incitament til at arbejde

Den politiske misopfattelse, han primært har arbejdet med at forpurre, er at arbejdsløshed skyldes strukturproblemer. Den opfattelse har præget beskæftigelsesindsatsen såvel under sidste socialdemokratiske regering, der brugte aktiveringen som redskab, som under den borgerlige regering, som betragtede folks økonomiske incitament som afgørende for deres vilje til at arbejde.

Christian Albrekt Larsens undersøgelser, som han lavede med sin mentor på AAU, professor Jørgen Goul Andersen, fulgte en række arbejdsløse helt tæt, hvormed der afslørede faktorer som fx, at folk går på arbejde på grund af den sociale dimension.

I det hele taget har Albrekt været fascineret af, hvad der gør, at hele lortet kører så godt som det trods alt gør! Hvorfor går vi danskere gladeligt på arbejde, selvom vi skal aflevere halvdelen af hyren bagefter? Hvorfor lader vi staten regulere en stor del af vores tilværelse? Hvorfor stoler vi så meget på hinanden? Disse spørgsmål er drivkraften i hans nuværende projekt, der har titlen **"The Nordic model and the contemporary inhabitants"**.

Forelsket i velfærdsstaten

Igen lyder det som om, Albrekt er holdningsmæssigt funderet. Han har forelsket sig

“Måler man Danmark på lighed, går det godt; måler man på velstand, går det godt; måler man på lykke, er vi verdensmestre.”

Christian Albrekt Larsen

velfærdsstaten, og nu vil han blot beskrive, hvorfor den er så dejlig. Men sådan er det ikke fat, hævder han. I hvert fald var han almindeligt skeptisk fra starten. Men, erkender han, når man først har rodet tilstrækkeligt længe med velfærdsmodellen, er det svært ikke at blive en smule lun på ideen.

"Jo, jeg er da lidt forelsket. Komparative velfærdsforskere har det med at forelske sig i velfærdsstaten. Man kan være nok så skeptisk, men når man kigger på Danmark med internationale briller, så er det svært at bevare det kritiske bud. Måler man Danmark på lighed, går det godt; måler man på velstand, går det godt; måler man på lykke, er vi verdensmestre," fortæller han.

Netop den komparative tilgang skaber ofte en mere positiv tilgang end man oplever hos for eksempel økonomerne: "Der er en faglig forskel på den måde, vi kigger på verden. Økonomerne har en idealforestilling om, hvordan verden kan se ud – fx ideen om et frit marked. Og så kigger man typisk på, hvordan den nordiske model afviger fra idealmodellen. Men vi, der går komparativt til værks, spørger: Er der nogen steder, det går bedre? Og svaret er som regel nej. Og

jo mere, man kigger på udefra, jo mere tænker man: hvordan kan det egentlig lade sig gøre, at den danske økonomi hænger sammen?"

Støtte til de fattige, som ligner os selv

Velfærdsforskere stiller således spørgsmålet: *Hvordan kan det danske samfund hænge sammen? Hvorfor kan humlebien flyve?*

Disse spørgsmål har som sagt været mere eller mindre gennemgående i Christian Albrekt Larsens forskning, blandt andet i hans ph.d.-projekt. Og han har også selv nogle bud, blandt andet på det generelt positive syn, folk har på velfærdsstatens omfordeling af goder. Et af dem går på den måde, velfærdssystemet reproducerer sig selv på ved at skabe lighed:

"Tricket er, at vi pumper så mange penge i de fattige, at de ligner os selv. Og vi vil gerne støtte folk, der ligner os selv frem for mærkelige mennesker, der hænger på gaden og begår kriminalitet. I de liberale lande er det nogle helt andre skræmmebilleder, man har af de mennesker, der skal modtage hjælpen."

Sange om velfærds-Danmark

Disse mekanismer kommer man også sporadisk forbi i Christian Albrekt Larsens cd-projekt **'Vil-lavejen'**. "Hvor er det godt, jeg er hvid – ellers havde jeg ikke ku' få en skid", synger han i sangen 'Dagpengereform'. Sangene, guitareren og cd'en har dog ikke nogen faglig baggrund. Det er ren hobby og midtlivs-selvrealisering.

"Da jeg startede på universitetet, var der noget, der hed TV-åben, hvor man kunne få guitarlektioner i fjernsynet. Så jeg fulgte med og lærte tre akkorder. Men sangene kom først, da jeg for alvor begyndte at blive sat. Jeg fik mit første barn i 2001, og så kørte det bare derudad med villa og børn og bil. Så det er en eller anden form for selvkritik, jeg får ud gennem sidebenene på den måde."

Sangene kredser om livet og verdenssynet fra en villavej – sådan en som han selv bor på – med webergrill og begrænsede horisonter.

"Der er da en vis faglig sammenhæng, fx når jeg reflekterer over racismen. En af de store debatter er jo fx, hvad der sker med velfærdsstaten, når der kommer indvandrere ind i landet. Det er der en stor mængde litteratur om. Men det er altså ikke sådan, at jeg skriver en sang hver gang, jeg har publiceret en artikel."

lah

Professor som 35-årig: Held og forskningspenge

Hvis nogen studser lidt over billedet af en meget ung Christian Albrekt Larsen og ser hans professor-titel, så er det ikke en fotomanipulation eller et gammelt ungdomsbillede. Albrekt blev professor som 35-årig. *Og hvordan lader den slags sig egentlig gøre?*

UNG FORSKER

"Tja. Jeg var til Saupere Aude-uddeling i sommers. Der sad vi så en masse unge håbefulde mennesker, og så kom nobel-pristageren Dale T. Mortensen og fortalte om den gode karrierevej. Og hans konklusion var, at man skal være heldig. Man skal være på et universitet, hvor der tilfældigvis er nogle rigtig gode mennesker, og hvor der tilfældigvis kommer nogle penge ind", fortæller Albrekt som et opsummerende svar.

Hang-around i forskergruppe

Og det med at være en del af en god forskergruppe, hvortil der samtidig er en lind strøm af projektpenge, er i hvert fald en væsentlig del af historien om hans karriere. Som studentermedhjælp for Jørgen Goul Andersen blev Albrekt en del af forskergruppen for komparative velfærdsstudier (CCWS) allerede som studerende, og det har han været lige siden.

"Jeg sidder med ved bordet i den dér forskningsgruppe som studentermedhjælp og hangaround, og efterhånden begynder jeg selv at få en indsigt. Det fører til mit speciale, der også handler om arbejdsløse og en erkendelse af, at det er en vej, jeg gerne vil videre af. Så et hint

Dagpengereform på villavejen

Nu sidder jeg her med et godt alibi
Mit liv som middelklasse det er forbi
Jeg roder hjem i matchgruppe 4-5
De ser på mig og siger: han er ikke nem

Hvor er det godt, han stadig er hvid
Ellers havde vi ikke kunne give ham en skid

(Uddrag fra sangen 'Dagpengereform' fra cd'en Villavejen. Kan læses og høres på www.Villavejen.dk).

om, hvordan man kommer videre, er: man skal sådan set bare være der".

Den egentlige forskerkarriere starter som forskningsassistent på et Magtudredningsprojekt hos Jørgen Goul Andersen, under hvem han med egne ord kommer i "mesterlære". Arbejdet supplerede han senere op til et ph.d.-projekt. I 2005 blev han ansat i et adjunktur og tre år senere som lektor. Det hele foregik på samme institut på AAU.

Han er således den direkte modtelse til den almindelige antagelse i erhvervslivet: at man skal skifte arbejdsplads for at avancere hurtigt: "Man må sige, at jeg er udtryk for en meget elendig mobilitet i det danske forskermiljø. Når en amerikaner kigger på det, tænker de: der må eddermame være noget galt. Men det er et rigtig godt forskningsmiljø, og der har ikke rigtig været andre store miljøer i velfærdsforskning".

Professor og hvad er der så at stræbe efter ...

Med professor-titlen står han nu på toppen af den akademiske karrierestige – på godt og ondt: "Der er noget mærkeligt ved den professor-titel. Nu har man fået den anerkendelse, man stræber så enormt efter. Men samtidig er der tanken: For fanden, nu kan jeg ikke blive mere. Der var i en ung alder, det sluttede".

Avancements-ræset er slut. Men tilbage står det faglige drive: "Nu skal jeg til at skrive noget, der er en professor værdig. Og så kommer der en vis alfaderlighed over en. Nu har jeg for eksempel lige gjort min første ph.d.-studerende færdig".

lah

Lejlighedssang om arbejdsmiljø

Sangen 'Produktionsmøde' er en lejlighedssang, der handler om arbejdsmiljøet på hans institut, blandt andet inspireret af en konkret mobbesag, som arbejdstilsynet var inde over.

"Produktionsmøde er noget, vi holder i min forskningsgruppe, hvor vi mødes en weekend med det eksplisitte formål, at vi skal producere artikler. Vi har været meget konforme i forhold til de nye krav og overtaget sprogbrugen om at vi skal producere og måler output", fortæller han.

Verset om manden med den krøllede skjorte refererer til mentalitetsforskelle hos den unge og gamle generation af forskere: "På mit institut bliver vi kaldt for skovmandsskjorterne, for vi er så pissekritiske i forhold til alt muligt – især uni-reformen. Det er klagesang på klagesang. Og så er der lidt en splittelse mellem den gamle 68-generation, og så sådan nogle som mig, der gør som der bliver sagt".

Produktionsmøde

(Melodi: 'Langebro' (Gasolin)).

Da jeg gik ind på Institut 2
En tidlig mandag morgen
Da så jeg en, der stod og græd
Men jeg var på til produktionsmøde

Jeg gik forbi Merethes kontor
Hen til køleskabet
Da stod en flok, og drak deres kaf'
Men jeg var på vej til produktionsmøde

Jeg mødte en, der gik rundt med 'Das Kapital'
Han havde så krøllet skjorte
Han råbte: Uni går under i morgen
Men jeg var på vej til produktionsmøde

Jeg så en ph.d. der løb efter en professor
Hun havde så skønne øjne
Hun råbte: Hey, du har stjålet mit liv
Hun havde været til produktionsmøde

Fremgang for ligestilling – men i lunte

Statistikken viser fremgang, men ligestillingsforskerne er ikke imponerede over, hvad der reelt er kommet ud universiteterne

En ny rapport om forskerrekuttering i Danmark melder om et stigende antal kvinder i forskningsverdenen. Andelen af kvinder har været stigende blandt nyansatte forskere, såvel som professorer, lektorer og adjunkter/post.doc.ere, og således er kvindeandelen i den samlede forskerbestand også steget. Mest markant på professor-området, hvor andelen af kvinder fra 2007 til 2009 voksede med 44 procent mod 14 procent for mændenes vedkommende.

Det kunne således ligne en succes for den indsats, som flere universiteter har intensiveret de senere år med handlingsplaner og tiltag, der skal øge andelen af kvindelige forskere. Men udviklingen skaber ikke jubelråb blandt ligestillingsforskere. For godt nok er der fremgang at spore, men i sig selv er fremgangen ikke imponerende, lyder vurderingerne.

Fremgang blandt professorer - tilbagegang blandt lektorer

"På professor-området har andelen længe ligget omkring 10, og nu er den oppe omkring 16. Så det ser ud til, at der sker noget på den front. Men det kan være svært at vurdere, om fremgangen er stor nok. Problemet er, at rapporten ikke holder det op mod potentialet af

kvindelige kandidater. Der er jo samtidig blevet flere og flere kvinder på studierne," siger **Mette Werner**, forskningschef på Journalisthøjskolen og tidligere forsker i ligestilling.

Men jeg kan simpelthen ikke forklare, hvorfor det er gået tilbage blandt lektorerne. Man må konstatere, at indsatsen har kostet en masse penge og ballade, og så er der måske alligevel ikke kommet nok ud af det.
Bente Rosenbeck

Bente Rosenbeck, professor på Center for Kønsforskning, KU, hilser også den generelle fremgang velkommen. Men hun er alligevel en smule skuffet over tallene. Først og fremmest på grund af hendes egen arbejdsplads.

"Ser vi på KU, så er andelen af kvinder i forskerstillinger kun gået frem med en procent over tre år. Det mener jeg ikke er nogen fremgang. Og på lektor-niveau er det gået direkte tilbage. Det tror jeg nærmest aldrig er sket, så det synes jeg er meget bekymrende", siger hun, og hentyder til, at antallet af kvinder blandt nyansatte lektorstillinger i 2007-2009 var 5,5 procentpoint lavere end i den foregående periode.

Uforklarlig tilbagegang på KU

Udviklingen på lektor-området står i kontrast til den indsats, som KU igangsatte for nogle år siden. I udviklingskontrakten for 2006-2008 satte KU sig således et konkret mål om at hæve andelen af kvinder blandt nyansatte lektorer og professorer med 5 procentpoint. Og da det ikke lykkedes, gik man hårdere til værks, bl.a. med konkrete belønninger i form af ekstra professorater (kvindelige) til fakulteter der opnår en

vis andel af kvindelige professorer. Det har slået kraftigt igennem på antallet af kvindelige professorer, men altså ikke hos lektorerne.

"Det ser jo ud til, at indsatsen har virket i professor-kategorien. Og jeg tror også, vores mentor-programmer har været gode. Men jeg kan simpelthen ikke forklare, hvorfor det er gået tilbage blandt lektorerne. Man må konstatere, at indsatsen har kostet en masse penge og ballade, og så er der måske alligevel ikke kommet nok ud af det", siger Bente Rosenbeck, der selv sad i den task-force, der i 2007 foreslog blandt andet de økonomiske incitamenter.

Aarhus: Tilbagegang

Et andet universitet, der har forsøgt sig med en målrettet indsats, er AU. Man underskrev – som flere andre universiteter – Ligestillingsministeriets 'Charter for flere kvinder i ledelse' og nedsatte en task-force, der skulle arbejde med universitetets ligestillingspolitik.

Men ser man på statistikken, er det et arbejde, der ikke har båret frugt. Andelen af nyansatte kvindelige forskere på AU i perioden 2007-2009 er faldet med næsten 5 procentpoint i forhold til 2004-2006. I en rapport til Ligestillingsministeriet lover AU i 2008 – som konsekvens af 'Charter for flere kvinder i ledelse' – at udmelde en række konkrete måltal for kvindeandelen blandt forskere senest marts 2009. De løfter bliver dog glemt i AU's struktur-cirkus og først i 2010 kommer de lovede måltal, der peger frem mod 2014.

I år har AU dog yderligere taget konsekvensen af de manglende ligestillings-resultater og indført en ordning, der ligesom på KU belønner fakulteter, der ansætter kvindelige forskere, med bonus-professorater og -lektorarter.

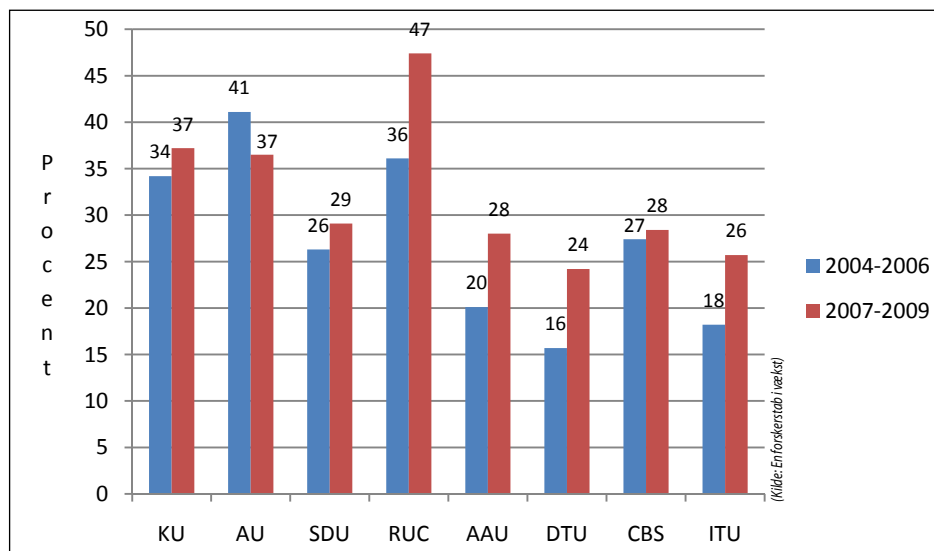
Konkrete ligestillingsmål på universiteterne

I udviklingskontrakten 2006-2008 satte KU sig som mål at øge andelen af kvinder blandt nyansatte professorer og lektorer med 5 procentpoint i 2006-2008. Det mål blev ikke nået jf. årsrapporten 2007. I forbindelse med Ligestillingsministeriets *Charter for flere kvinder i ledelse* har KU sat sig et mål om at 1/3 af alle nyansatte professorer skal være kvinder ved udgangen af 2014.

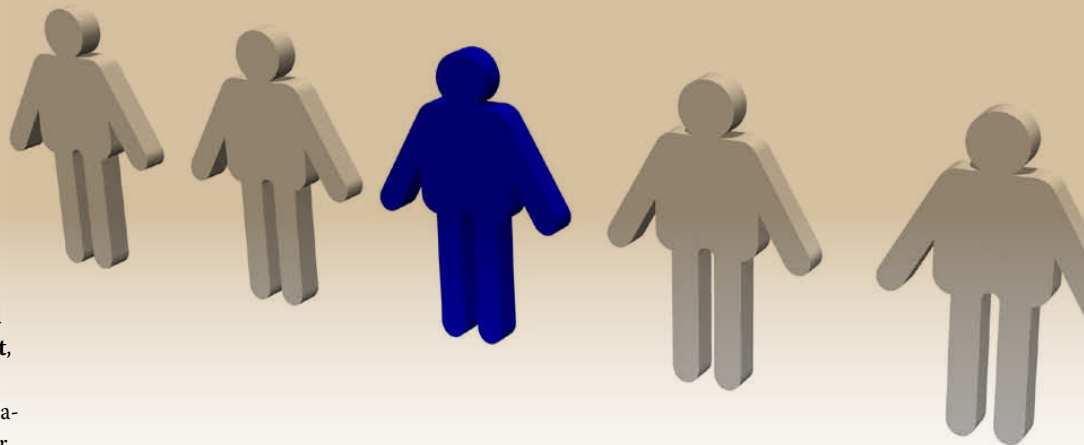
I forbindelse med Charter for flere kvinder i ledelse satte AU i 2010 sig som mål frem til 2014 at øge kvindeandelen blandt professorer fra 14,5 til 21 procent, blandt lektorer fra 32 til 39,4 procent, blandt adjunkt/post.doc.ere fra 39,7 til 49,8 procent og blandt ph.d.-studerende fra 48,4 til 53,3 procent.

I udviklingskontrakten 2006-2008 satte AAU sig som mål at fordoble antallet af kvindelige professorer fra 7 til 14. Det mål blev ikke nået jf. årsrapporten 2007.

I udviklingskontrakten 2006-2008 satte SDU sig et mål om at øge andelen af kvindelige forskere (fra 24,5 procent i 2005) med 1 procent om året i. Det mål blev ikke nået jf. årsrapporten 2007.

Næsten alle universiteter har en stigende andel af kvinder blandt de nyansatte. Kun på AU er det gået tilbage.

Ligestillingsindsats er gået kold

Men i det store hele er den målrettede indsats for flere kvinder i forskning gået en smule kold på det seneste. Det vurderer **Anette Borchorst**, professor og ligestillingsforsker ved AAU.

"Adskillige universiteter har haft gang i initiativer, som nu ligger stille. I kampens hede – når budgetterne begynder at stramme til – er det typisk ikke noget, man prioriterer særlig højt. Problemet med ligestillingsindsatsen er også, at man hele tiden skal opfinde de vises sten. Der mangler en evaluering af, hvad der virker og hvilke instrumenter, man skal bruge", siger hun.

De mest positive tal set med ligestillingsbriller finder man på RUC. Her er næsten halvdelen af alle nyansatte forskere kvinder – en stigning på over 10 procentpoint i forhold til 2004-2006. Ironisk nok er RUC et af de steder, hvor ligestillingsindsatsen på det seneste har været mindst iøjnefaldende.

"RUC har været bemærkelsesværdig fri for ligestillingspolitik i lang tid. Jeg har forsøgt med forslag til initiativer, men der sker ikke noget. Så det er lidt beskæmmende, at dem, der har forsøgt med diverse tiltag, ikke får så meget ud af det", fortæller **Karen Sjørup**, lektor og tidligere leder af Center for ligestillingsforskning på RUC. Hun gætter på, at tallene er et udtryk for fagstrukturen på RUC, hvor humaniora og samfundsvidenskab er de fremherskende områder.

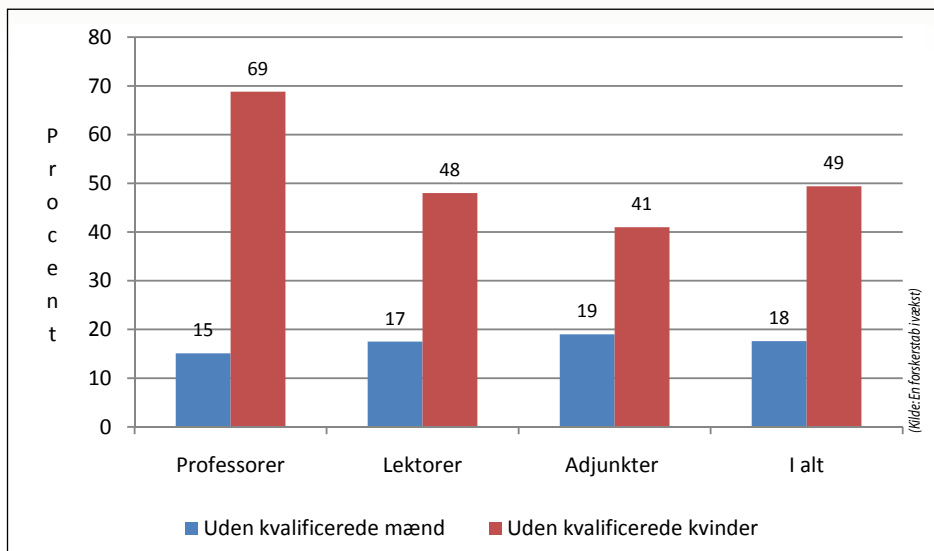
lah

Kønspolitik: Diskrimination af mænd

Kønspolitik er kontroversielt stof, og de markante ligestillingsinitiativer på især KU og AU har været med til at skabe en modfront, der mener tingene er gået så vidt, at der reelt er tale om diskrimination mod mandlige forskere. I august gik professor Hans Bonde fra Institut for Idræt, KU, således i Universitetsavisen med to skarpe indlæg, der blandt andet kritiserer indsatsen for at være en ny type diskrimination, der tænker i kvoter på bekostning af kvaliteten,

"Tages 'favorisering af kvinder' en sjælden gang op til diskussion kaster mødeledelsen eventuelle beklæmninger for mandligt hold i brokkassen for 'uønsket mandetale' eller 'ekkoer fra et hedengangent patriarkat'", skrev Bonde blandt andet.

Han anbefaler i stedet – hvis man ønsker flere kvindelige professorer – at man indfører den norske model, hvor en lektor kan søge om opgradering, når man har opnået en vis forskningsvolumen.

Mange forskerstillinger har kun få ansøgere, og ofte er der ingen kvinder at vælge imellem blandt ansøgere.

For få kvalificerede kvindelige ansøgere?

En interessant faktor i spørgsmålet om kvindeandelen blandt nyansatte forskere er spørgsmålet om antallet af kvalificerede ansøgere, hvilket rapporten også beskæftiger sig med. Her ser man nemlig, at næsten syv ud af ti professorstillinger slet ikke har nogen kvalificeret kvindelig ansøger, og derfor nødvendigvis må blive mandlig besat. Omvendt har en ud af ti professorater ingen mandlige ansøgere.

Ser man på de professorater, som har kvalificerede ansøgere blandt både mænd og kvinder, er 44 procent gået til kvinder. Tallet for lektorat- og adjunkt-niveau er henholdsvis 41 og 44 procent. Man kan således hævde, at ligestillingen er langt mere udtalt i forhold til de ansøgere, der reelt er til stillingerne.

Men den forklaring kan man ikke bruge som sovepude, mener Anette Borchorst: "Man læner sig op af en holdning om, at der ikke er flere kvindelige ansøgere, fordi der ikke er nok kvalificerede kvinder. Det er der ikke noget, der tyder på, men der er en lækker pipe-line, hvor kvinderne går fra at udgøre flertallet af kandidater, men bliver færre og færre op igennem systemet. Hvis man vil udnytte den kvindelige talentmasse, så skal man nok arbejde med aktiv

rekrutteringspolitik. De kvindelige talenter skal aktivt rekrutteres og samtidig skal man være opmærksom på barriererne mod kønsbalance i de forskellige forskerkulturer, siger Borchorst, og tilføjer at det i dag oftere er de mandlige forskertalenter, der bliver opfordret til at søge forskerstillinger.

Konkurrence om stillingerne er en myte

Også Bente Rosenbeck er skeptisk over for spørgsmålet om manglende kvalifikationer som forklaring. Hun peger på en anden af rapportens konstateringer, nemlig den at næsten hver tredje stilling kun har én ansøger.

"Det er jo en myte med konkurrence i systemet. Når en stilling ikke bliver slået op, hvordan måler man så, hvem der er bedst kvalificeret? Det, der sker, er, at man kigger rundt på instituttet og finder en begavet lektor, hvis karriere man gerne vil fremme. Og så siger jeg: når man alligevel gør det på den måde, hvorfor så ikke pudse kønsbrillerne ved samme lejlighed?"

lah

Bertel Ståhle: "En forskerstab i vækst"
(rapport UNI-C).

Feedback til studerende: Spil gør undervisning

Undervisningstrick: Spil som undervisningsmiddel på universitetet er et uforløst potenti

Skal vi tage et slag tekst-feedback?

Ved ordet brætspil vælter det for de flestes vedkommende op med minder om familiehygge, slikskåle og intens spænding. Med andre ord: noget der er sjovt og rart.

Og de gode vibrationer kan man trække direkte ind i undervisningen, lyder det fra skaberne af proces-brætspillet Tekstfeedback: "Mange opfatter det at spille som noget sjovt og hyggeligt. Der er nogle positive associationer ved sådan et brætspil, og derfor glemmer man lidt, at det er en del af undervisningen", fortæller **Gry Sandholm Jensen** fra Center for undervisningsudvikling, AU, der sammen med **Tine Wirenfeldt Jensen og Mads Lund Jensen** har udviklet spillet.

Men det med spil skal ikke tages for bogstaveligt. Der er først og fremmest tale om et redskab til at strukturere den øvelse, det er, når studerende giver feedback på hinandens tekster. Brættets felter angiver den rækkefølge, man går frem efter, når man på skift kommenterer teksterne, og spillets regler sætter nogle klare rammer op omkring feedback-processen.

Bøde kort

Er leg og spil virkelig nødvendigt, kan man spørge, og svaret er: nej, men det hjælper: "Vi kan se, at der er nogle ting, der generelt er svært ved feedback-metoden. Her gør spillet det helt tydeligt og visuelt konkret, hvad der skal ske hvornår. Og så er der nogle sociale koder knyttet til spil. For eksempel har vi meget nemmere ved at acceptere regler, når det lægges i en spille-kontekst", svarer Gry Sandholm Jensen.

En regel kan være, at man ikke må diskutere. Feedback er som udgangspunkt en envejs-kommunikation, hvor modtageren blot skal lytte og tage til efterretning. Skulle man glemme det princip og kaste sig ud i et hårdnakket forsvar, så vanker der et bødekort: "Alle i gruppen har mulighed for at tildele op til 3 bødekort, og gruppen aftaler så en sanktion for dem, der bliver tildelt tre bødekort. Det kan være, at man skal tage kage med næste gang. Jeg har sågar hørt en gruppe tale om at indføre armbøjninger som straf".

Andre forteelser, der kan give bødekort er, hvis man taler, når det ikke er ens tur, eller hvis man begynder at undskylde. Undskyldninger er nemlig en uskik i en feedback-proces. Tekstens skal kunne stå alene, og du har ikke mulighed for

Lækker kvalitet og design har betydning for hvor seriøst, deltager går ind i processen.

at stå og undskylde og forklare, når teksten ligger på læsepulten hos modtageren.

Spillet skaber som sagt en klar struktur for den indbyrdes feedback-udveksling og slutter af med et meta-feedback-felt, hvor hver person nævner 3 ting, der fungerede godt, og 3 ting, der fungerede skidt i processen. Udover bødekortene har hver deltager også 3 infokort, som man kan lægge, når man har brug for at supplere med en information.

Nedladende overfor de studerende

Spillet er i høj grad udviklet på baggrund af de erfaringer, Tine Wirenfeldt Jensen har gjort sig efter i en årrække at have undervist med brug af feedback-metoden. En af dem er, at mange studerende er usikre og forlegne ved at skulle udlevere egne tekster til andres bedømmelse. Og det er også noget, spil-konceptet er med til at mindske.

"Det føles meget personligt, når man har skrevet noget og andre skal læse det med kritisk blik, og usikkerheden omkring den kritik forstærkes af, at man ikke helt ved, hvad der skal ske med teksten. Men fordi det er tydeligt, hvad der skal ske, og du kan overskue forløbet, så bliver usikkerheden mindre".

Taler man ikke ned til studerende, når man forklæder undervisningselementer som et slags ludo-spil?

"Det er noget vi har overvejet rigtig meget. Men den reaktion fra de studerende har vi mødt i langt mindre grad end frygtet. Vi har mødt den fra studerende, der allerede kender til feedback, især hvis man kender den fra andre metoder, der er knap så strukturerede. Så det er først og fremmest en god indgang for dem, der ikke kender metoden i forvejen. For andre kan der være en risiko for, at det er en for stram model".

Risikerer man ikke at skuffe forventningerne, når man fremstiller noget som et spil, når det reelt ikke er det?

"Den kritik har vi også mødt, og vi arbejder løbende på, om man kan inkorporere nogle flere spil-elementer. For eksempel har vi overvejet nogle flere typer kort, man kan trække under feedbacken, hvilket vil kunne gøre spillet mere dynamisk".

Ingen vinder

Et rigtigt spil har jo en vinder. Hvad med at indføre pointgivning som en del af feedbacken?

"Nej, det ville gå imod måden at tænke feedback".

Det virker en smule omstændeligt med de formaliteter, der er omkring spillet. Tager feedback-processen ikke længere tid på denne måde?

"Nej, tværtimod. De studerende, vi har spurgt, siger samstemmende, at det går hurtigere

ing til hygge

ale

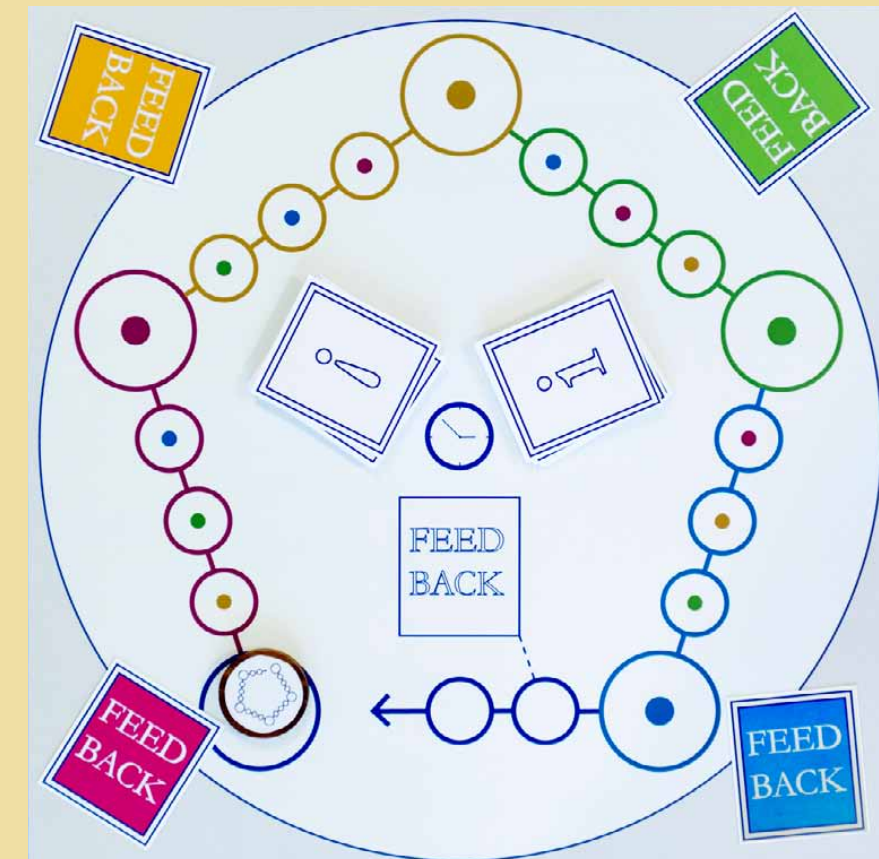
(Foto: Mads Dalegaard, Foto: medie-afdelingen Moesgård)

med spillet, fordi de undgår diskussioner og ekskursioner. Så vi kan sige med stor sikkerhed, at det er med til at strukturere tiden”, siger Gry Sandholm Jensen.

Erfaringerne bygger blandt andet på spørgeskema-evalueringer på kurser, hvor spillet er blevet brugt. Det er omkring et år siden, spillet blev taget i brug af de første hold. I dag bruges det på en række forskellige studier og kurser på AU. Primært på humaniora, men det er også blevet brugt på samfundsvidenskab og naturvidenskab. Spillet er udviklet specifikt til tekst-feedback, og baserer sig på en metode, udviklet af den amerikanske forsker Peter Elbow og videreudviklet på dansk af blandt andet Lotte Rienecker fra Humanistisk Fakultets Læringsenhed, KU.

Men Gry Sandholm Jensen vurderer, at konceptet også ville kunne bruges til feedback inden for andre typer af akademisk arbejde: ”Det vil kræve nogle ændringer. Men måden at strukturere feedbacken på er en ramme, som man sandsynligvis kan lægges ned over andre ting”, slutter hun og fastslår, at spillet stadig er i en udviklingsproces.

lah

Brætspillet hjælper til at strukturere feedback-processen, og så kommer der et stænk af sjov og hygge indover.

Forsker: Spil skaber operationel forståelse

Spil som undervisningsredskab er endnu ikke særlig udbredt på universiteterne, men det kan sagtens komme i fremtiden, mener **adjunkt Thomas Duus Nielsen fra DPU**, der forsker og underviser i brugen af læringsspil.

”Brugen af spil i undervisningen lider lidt under, at det betragtes som sjov, noget for børn. Men ser man på moderne læringsspil, får man hurtigt en helt anden oplevelse. Potentialer er rigtig stort i forhold til at skabe operationel forståelse og trække noget praksis ind i et teoretisk undervisningsrum, og så også i forhold til at give feedback i større grupper”, fortæller han.

Faktisk er universiteterne lidt bagud på dette område. Til sammenligning har private kursusvirksomheder i langt højere grad taget læringsspillene til sig som redskab, og her er der i øjeblikket en god vækst inden for spiludvikling: ”Det private kursusmarked er i en konkurrencesituation og er nødt til at forny sig. På universitetet kan man i langt højere grad slippe af sted med at give folk en tekst for og lave nogle øvelser, og så er det alt”.

Coaching-board

Pædagogikforskeren kategoriserer feedbackspillet som typen ’coaching-board’ – et

brætspil, der især er godt til at hjælpe folk med at stille hinanden spørgsmål og skabe refleksion. Coaching-board repræsenterer den nye generation af læringsspil, hvor det før har været rollespil og computer-simulationer, der har været i vælten.

”Hardcore-gamere vil nok sige, at der ikke er meget spil over det her. Og når der er tale om spil for børn, så er det et domæne, hvor det skal være sjovt, indholdsrigt og spændende. Men for voksne er det noget helt andet. Voksne skal opleve noget, der skaber en refleksion. Det, som den her slags spil kan, er at strukturere omgangen med noget materiale, så vi følger helt bestemte skridt. Lige meget om det er en forbedring af opgave, forandringsledelse eller hvad det er”, siger Duus Henriksen.

Men spillet er mere end en huskeliste. Æstetikken betyder også noget: ”Det at man har noget lækker materiale, skaber noget seriositet. Engagementet og seriositet bliver større, når det er veludviklet. Jeg har selv prøvet at sammenligne, og her kan jeg se, at folk er mindre engagerede, når det bare er blyantsreger”.

lah

I. Et billigt grin over de studerendes brølere

- er en måde at overleve på som lærer, mener psykologilektor Katie Alcock

At dele de studerendes eksamensbrølere med hinanden er en af de ting, der holder os gående. Når eksamenstiden er over os, er vi undervisere ofte ved at drukne i skriftlige besvarelser, der skal rettes, og ind imellem har vi altså brug for noget, der får det til at glide bare lidt lettere. Vi afventer hvert år med frygt og bæven den mail, der orienterer os om, at besvarelserne snart vil kunne afhentes i dueslaget. Det vil sige, at nogle af besvarelserne vil ligge i dueslaget, mens resten vil blive lagt i en kæmpe bunke på ens skrivebord, eftersom 150 besvarelser slet ikke kan være i et dueslag.

Ofte skal de rettes og returneres inden for en uge. Og da der kun er et begrænset antal måder, hvorpå opgaverne kan besvares, betyder det, at man må vade igennem et meget stort antal nogenlunde ensartede besvarelser, hvoraf mange synes at være skrevet af en edderkop, der er blevet dyppet i blæk. Læsebriller er uundværlige.

Vi har det med at hæfte os ved hvad som helst, der bryder det ensformige i at rette alle disse opgaver. Personligt har jeg brug for en belønning, når jeg er kommet igennem halvdelen, en fjerdedel, eller i værste fald blot ti procent af bunken. Jeg regner ud, hvor mange besvarelser, jeg er nødt til at rette om dagen, og belønner mig selv, når det er gjort. Det er samlebandsarbejde for akademikere.

Chokolade eller (når dagen er omme) øl fungerer godt som belønning, men vi har stadigvæk brug for humor for at kunne holde os gående, mens det hele endnu står på.

Nogle mener, det er mangel på respekt for de studerende at udstille deres stavefejl, især når de ikke kan gøre for det. Og det er jo rigtigt nok, at man ikke skal gøre grin med dem, som virkelig har svært ved at finde ud af det, og navnlig ikke dem, der kæmper med en udfordring som ordblindhed. Det er simpelt hen ikke sjovt at udstille fejl, der skyldes ordblindhed.

“ De brølere, vi holder mest af, afslører således en afvigende forståelse – eller at den studerende forsøger at slippe af sted med ikke at have begreb om noget som helst

Men de fleste af de eksamensbrølere, vi deler med hinanden, er heller ikke stavefejl. Selvfølgelig er der altid et par eksempler i den retning, men min egen erfaring siger mig, at undervisere er ret tilbageholdende med at trække dem frem. Hvis fx en studerende skriver til mig med et spørgsmål, som jeg gerne vil dele med resten af holdet, sørger jeg altid for at rette eventuelle stavefejl, inden jeg gør det tilgængeligt i holdets digitale forum. De studerende er selvfølgelig også generte ved deres 'dumme' spørgsmål, og af den grund fjerner jeg også navnet på den, der spørger.

Det, vi griner af, og som vi lystigt deler med andre, er derimod de eksempler, der viser, at den enkelte overhovedet ikke har forstået et ellers simpelt begreb. De brølere, vi holder mest af, afslører således en afvigende forståelse – eller

at den studerende forsøger at slippe af sted med ikke at have begreb om noget som helst. Det kan være, at stavefejlene er morsommere for det bredere publikum, men det er misforståelserne, der er sjovest for fagfolket.

For eksempel funderede jeg meget over en seminaropgave, jeg på et tidspunkt modtog i udskrift. Lige indtil det gik op for mig, at den pågældende studerende havde tolket instruksen *double-spaced* (dobbel linjeafstand, red.) i retning af, at der skulle indsættes et ekstra mellemrum mellem alle ordene. Selv om det var anstrengende for øjnene, morede jeg mig meget over misforståelsen. Derudover er det tilsyneladende ret sjældent, at de studerende læser korrektur på deres arbejde, hvilket gør, at logikken ofte halter gevaldigt – og det på en måde, der nemt ville kunne rettes uden at det krævede særlig meget viden om noget som helst. Fx var der en af mine studerende, der skrev, at "barnepleje er et ganske nyt fænomen". Utroligt, i så fald, at så mange i det hele taget har kunnet klare sig igennem til voksenlivet.

I samme kategori er min yndlingsbrøler i år fantastisk omfavnende og kan indsættes i næsten enhver sammenhæng: "Denne teori belyser mangler i alt undtagen visse andre forhold."

Ja, vi elsker at more os over nogle af de vanvittige ytringer, de studerende producerer, men i virkeligheden er vi godt klare over, at det er os selv, det rammer. For det er jo os, der har stået for undervisningen, og som ikke har formået at få vores budskab igennem. Og som der engang var en meget klog mand, der sagde: Man er jo nødt til at grine, for det hjælper ikke at græde.

Katie Alcock er lektor i psykologi ved Lancaster Universitet.

Kilde: Times Higher Education, 11 august 2011 i Martin Aitkens oversættelse

II. At grine af studenterbrølere er tarveligt

- og uprofessionelt, mener kommunikationsekspert Alice Bell

Når eksamenstiden er slut, er det agurketid i universitetsverdenen. Tid til at være overambitiøs med hensyn til, hvor meget forskning vi gerne vil nå, tid til at nyde stilheden på gangene – og tid til at udveksle sjove historier om de lærklaskende morsomme ting, de studerende har skrevet i deres eksamensbesvarelser.

Her følger min yndlingsbrøler. En studerende kunne åbenbart ikke lige huske navnet på den sociolog, hvis arbejde man havde brugt en del tid på at diskutere i løbet af semestret, og derfor havde vedkommende valgt at kalde ham for "professor Bumlick (*Røvsluk, red.*)". Efter sigende var der tale om et aldeles glimrende essay, som både var selvstændigt og indsigtfuldt, eksaminanden viste i det hele taget et sikkert greb om det historiske og argumentationen var stringent. Det var bare lige det med professor Bumlick.

Jeg kan godt forstå, hvorfor **Times Higher Education** gerne vil bruge lidt spaltepads på den slags i mediernes agurketid. Men når man ligefrem vælger at udskrive en konkurrence, finder jeg det ikke kun pinligt, men arrogant, uretfærdigt og anstødeligt.

Men jeg kan også godt forstå de akademikere, der gerne vil dele den slags oplevelser. Jeg er klar over, at der langt hen ad vejen ligger en ærgrelse bag, og at det ikke bare handler om at gøre grin. Man har jo knoklet hele året for at forklare århundreders akkumulerede fagviden. Det har kostet tid og penge, og så gider de studerende ikke engang at høre efter! Desuden er vi som akademikere opdraget til at sætte pris på det præcise, og det er også en af grundene til, at den slags brøler skriger til himlen. Nogle af eksemplerne omfavner en nærmest surrealistisk skønhed, der ikke er til at modstå, og så falder de jo også på et tidspunkt i studieåret, der som oftest er ret stressende. Alligevel er der ingen undskyldning.

Jeg gætter på, at grunden til, at vi er så hurtige til at dele eksamensbrølere med hinanden, er, at eksamensopgaver er anonyme. Ellers ville vi nok ikke være så ubarmhjertige. Dertil er eksamenshandlingen en ret mærkelig situation

“ Alt det åndssvage, som vi nu griner af, det var jo dit og dine kollegers ansvar i år at sørge for, at det ikke kunne ske. Så hvem dumpede egentlig, da det kom til stykket?

og navnlig i vore dage, hvor de fleste studerende er vant til at bruge computer. Jeg mener stadigvæk, at eksamensformen har sin berettigelse, til gengæld må vi forvente det ufuldendte. Universitetet er et rum, hvori de studerende kan og skal begå fejl. Det betyder ikke, at vi skal slække på kravene, men vi skal forholde os professionelt til de fejl, der uvægerligt vil blive begået.

Jeg har det ikke godt med antydningen om, at det er en sur pligt at rette eksamensopgaver. Jeg ser på det i værste fald som en del af mit arbejde. Godt nok foretrækker jeg en evaluering af den enkeltes samlede indsats under undervisningsforløbet, og censur kan også være anstrengende at komme igennem, men jeg ser alligevel frem til at læse opgaverne. Der er noget meget definitivt over en eksamen, for den skal jo vise, hvad de studerende har fået ud af undervisningen. Det er også en anden grund til, at det kan være så frustrerende med alle deres brølere, men deres besvarelser udgør stadigvæk lærerens ultimative

form for feedback. Og alt det åndssvage, som vi nu griner af, det var jo dit og dine kollegers ansvar i år at sørge for, at det ikke kunne ske. Så hvem dumpede egentlig, da det kom til stykket?

Jeg indrømmer gerne, at mine egne erfaringer som ordblind studerende gør mig særlig følsom, ligesom min ordblindhed også er en konstant kilde til egen moro. Sidste års suverænt bedste brøler var en studerende, der konsekvent skrev *anus crimes* i stedet for *heinous crimes*. Det kunne sagtens have været mig. Jeg ville helt sikkert ikke have opdaget det, før der var gået lang tid, til gengæld ville jeg godt have kunnet se det morsomme i det, så snart jeg var blevet opmærksom på det.

"Brøllende" kulturikoner i den virkelige og litterære verden (hvoraf George W. Bush blot er et nyere eksempel) får os alle til at grine, måske lidt fordi deres fejl så ofte udfordrer vores vedtagne virkelighedsopfattelse. Ikke desto mindre betyder min frygt for, at nogen vil grine ad mig på grund af, hvad der kan fremstå som min ufattelige dumhed, at jeg bliver endnu mere forkrampet, når jeg skal udtale mig. Det vil jeg ikke så gerne give videre til mine studerende.

Det, jeg bedst kan lide ved eksemplet med professor Bumlick, er, at det er den studerende, der i dette tilfælde gør grin med os – vedkommende gør opmærksom på eget hukommelsessvigt, men morer sig samtidig over de lidt mærkelige prøver, man stadigvæk udsættes for på universitetet (såsom at gå til eksamen og at holde gamle sociologer i ære). Måske er eksamensopgaven ikke det rigtige sted at gøre grin, men det pågældende eksempel var i det mindste en spøg, vi kunne være fælles om – og den studerende har givetvis sat sin lid til, at læreren også ville kunne se det morsomme uden at pege fingre og latterliggøre.

Alice Bell er docent i videnskabskommunikation ved Imperial College i London.

Kilde: Times Higher Education, 11 august 2011 i Martin Aitkens oversættelse

Akkreditering: Hvem fupper?

I september bragte FORSKERforum en artikel om Menighedsfakultetets og Dansk Bibel-Instituts bacheloruddannelser i teologi under overskriften "Fupakkreditering ophører 2016". Artiklen bringer en stribe forkerte oplysninger.

De britiske myndigheder har ikke frataget University of Wales kompetencen til at akkreditere internationale uddannelser. Ligesom øvrige britiske universiteter er University of Wales underlagt løbende tilsyn fra Quality Assurance Agency for Higher Education. Dette tilsyn medfører en stadig evaluering af kvaliteten af universitetets akademiske arbejde, herunder dets akkreditering af udenlandske uddannelser. Både i England og i Danmark fører myndighedernes uafhængige fagkyndige evaluering af universiteternes uddannelser ofte til kritik og anbefalinger. University of Wales' akkreditering af udenlandske uddannelser er under løbende kvalitetsudvikling og fortsætter ufortrødent i fremtiden.

Det er faktisk forkert, at University of Wales trækker sig ud af Danmark, fordi dets akkreditering var en "fupakkreditering". Universitetet trækker sig ud, fordi det ikke længere vil godkende uddannelser, der udbydes på sprog, hvor det ikke selv besidder umiddelbar sprogkompetence, herunder dansk. Universitetets hidtidige praksis med at anvende fagkyndige censorer fra andre britiske universiteter med de relevante sprogkompetencer, er nu skærpet til, at denne sprogkompetence skal findes inden for universitetet selv.

Det er faktisk forkert, at University of Wales besluttede sig for at trække sig ud af blandt andet Danmark efter en kritisk udsendelse på BBC. Beslutningen om at ændre sprogpolitik blev truffet og meddelt de pågældende institutioner længe før udsendelsen.

SVAR:

FORSKERforum har skildret en række umiddelbare kendsgerninger om Menighedsfakultetet m.fl. Det er ikke i strid med god presseskik.

Menighedsfakultetet har nu en række indvendinger, hvoraf enkelte kommenteres:

1. *Wales Universitetet har ikke trukket sig frivilligt ud af den internationale millionforretning, fordi 'det ikke længere vil godkende uddannelser'. Det er derimod de engelske akkrediteringsmyndigheder, som har forbudt denne akkreditering af ikke-engelske studier, fordi fagligheden har været tvivlsom – deraf overskriften "Fupakkreditering".*

2. *Det anføres, at Indre Mission aldrig har ydet*

Akkrediteringen fra University of Wales medfører ikke automatisk optagelse på de teologiske kandidatuddannelser i København og Århus. Kun hvis ansøgeren opfylder universiteternes egne faglige kriterier for optagelse på kandidatuddannelsen i teologi, kan denne blive optaget.

Det er faktisk forkert, at Indre Mission har finansieret Menighedsfakultetet siden 1950. Menighedsfakultetet blev grundlagt i 1967, og bevægelsen Indre Mission har aldrig ydet nogen form for økonomisk støtte til Menighedsfakultetet.

Det er faktisk forkert, at undervisningen på Menighedsfakultetet sker ud fra en tro på, at Bibelen skulle være skrevet af Gud med ført hånd. Skulle en sådan forestilling dukke op i en students eksamensbesvarelse, vil dette diskvalificere den.

Det er også faktisk forkert, at Menighedsfakultetet ikke anerkender kritiske videnskabelige bibelstudier. Disse udgør en afgørende del af pensum, studieordning, undervisning, eksamensspørgsmål og akademisk vejledning.

Informationen om, at Menighedsfakultetets studerende ikke udsættes for den kritiske læsning har intet faktisk grundlag overhovedet. Menighedsfakultetets studenter møder adskillige kritiske tolkninger af teologien, herunder bibelkritikken, ligesom de i løbet af den fireårige uddannelse trænes i akademisk metode, kritisk refleksion og videnskabelig argumentation.

Selv om artiklens fokus er på Menighedsfakultetet og Dansk Bibel-Institut, er artiklen ikke blevet forelagt nogen af de to parter inden publicering. Det er i strid med god presseskik, da oplysninger, som kan virke agtelsesforringende for den angrebne part, skal forelægges denne før offentliggørelsen.

nogen form for økonomisk støtte til Menighedsfakultetet. Det er imidlertid et faktum, at fakultetet er finansieret af indsamlinger i Indre Missions regi (herunder uoplyste donationer fra organisationen). Læserbrevskribenterne fortæller da heller ikke, hvorfra finansieringen ellers skulle komme.

3. *Der fremføres en række programmatisk udsagn, der angiveligt skal retfærdiggøre Menighedsfakultetet m.fl. som frie og videnskabelige bibelstudier. Men det bemærkes, at spørgsmålet om fakultetets (og Indre Missions) holdning til gudstjenestefællesskab med kvindelige præster forties – et spørgsmål som tidligere kirkeminister*

Samtidig skal det, ifølge reglerne for god presseskik, klart fremgå af en artikel, hvad der er faktuelle oplysninger, og hvad der er vurderende kommentarer. Artiklens fremstilling af sagen og dens generelle sprogbrug gør det imidlertid helt umuligt for læseren at foretage denne sondring.

Artiklen undlader til gengæld at fortælle, at det er krævende og kompliceret at opnå en akkreditering fra University of Wales. Den indebærer flere års forarbejde i form af omfattende dokumentation for uddannelsens formål, struktur, fagsammensætning, studenternes læringsudbytte fag for fag, institutionens forskningstyngde og forskningsmål, akademiske og administrative ressourcer, procedurer for kvalitetsudvikling af uddannelsen, osv., inden godkendelsen kan gives. Som grundlag for akkrediteringen udarbejder et uafhængigt sagkyndigt udvalg en kritisk rapport over institutionens ressourcer, uddannelsens akademiske tyngde og institutionens evne til at gennemføre uddannelsen.

Akkreditering indebærer videre løbende tilsyn ved en akademisk Moderator, i Menighedsfakultetet og Dansk Bibel-Instituts tilfælde en professor i teologi fra et andet britisk universitet, som besøger institutionerne to gange om året. En britisk og en skandinavisk censor med dansk sprogkompetence overvåger eksamensafholdelse, bedømmelsesprocedurer og karaktergivning. Hvert femte år foretager et uafhængigt panel af forskere fra andre britiske universiteter en kritisk bedømmelse af uddannelsens akademiske valør og indstiller til University of Wales, om den fortsat kan godkendes.

*Jørn Henrik Olsen, ph.d., fakultetsleder,
Menighedsfakultetet*

*Finn Aa. Rønne, dr. Theol., konst. rektor,
Dansk Bibel-Institut*

*Carsten Vang, lektor, studieleder,
Menighedsfakultetet*

Rønn Hornbeck ellers stillede i artiklen. Fortielsen sammenfatter måske mere end lange teologiske debatter, hvor Menighedsfakultetet står.

Endelig står det store modspørgsmål tilbage: Hvorfor i himlens navn – undskyld! – kan det som foregår på Menighedsfakultetet ikke bare foregå på de teologiske fakulteter på KU eller AU? Såvidt FORSKERforum erfarer spænder fagligheden her bredt, fra det frisindede til det mere dogmatiske.

Et seminar kan være ugens højdepunkt

- men det kan også bruges til at få en lur. Researchblogging burde erstatte dele af det gammeldags seminar, mener videnskabsseksperten Alice Bell

Der siges og skrives meget om, hvordan den digitale kommunikation kan hjælpe forskere med at få hinanden i tale og til at finde nye måder, hvorpå vi kan komme i kontakt med universiteternes omverden.

Det er en utroligt spændende debat, men jeg vil alligevel gerne sige et par ord til fordel for det traditionelle seminar, hvor forskere mødes. Seminaret kan foregå på det enkelte institut, ofte handler det om at fremlægge igangværende arbejde, eller der kan f.eks. være tale om en række begivenheder på tværs af institutter – altså små akademiske arrangementer, hvor en gruppe forskere samles for at dele og drøfte deres videnskabelige arbejde.

Det velafviklede seminar burde være højdepunktet i enhver forskers arbejdsuge. Det giver mulighed for at høre på sine kollegers tanker, for at hygge sig i godt fagligt selskab og opleve den enkeltes udtryksform, vedkommendes humor og små bemærkninger, og den særlige tone, man forbeholder visse udtryk (eller navnene på visse kolleger ...). Men det bedste er, at man får mulighed for at stille spørgsmål bagefter, mulighed for at snakke om det, måske over en øl eller et glas vin. Det giver instituttets medarbejdere lejlighed til at komme sammen og til at invitere andre fagfæller med; det er en mulighed for kollektivt at få sig en faglig oplevelse og lære noget af hinanden, og for at deltage i forskelligartet og opløftende samtale i stedet for at sidde passivt, mens der læses op fra et manuskript.

Desværre er disse begivenheder kun sjældent så vellykkede. Mit lavpunkt indtraf for et år siden, da det gik op for mig, at min sidemand (i øvrigt en meget lærd og højt anset kollega) sad med sin smartphone og var opslugt af en video med en kat, der spillede sækkepibe. Andre tjekkede mails, rettede opgaver eller sad med dagens sudoku. Selv prøvede jeg at koncentrere mig om en meget dårlig fremlæggelse og forsøgte ihærdigt at lade tvivlen komme vedkommende til gode, mens jeg forgæves søgte efter noget, der bare mindede om originalt eller sammenhængende arbejde. Alle andre havde for længst trukket stikket ud. Og kloge af erfaring havde de heller ikke forventet, at det skulle være anderledes. Derfor havde de alle sammen noget med, som kunne underholde dem imens, som om de skulle ud på en lang togtur. Og vi taler altså om dem, der i det hele taget havde taget sig sammen til at komme.

Det er en gammel vittighed, at de ældre medarbejdere dukker op til den slags arrangementer for at få sig en lur, mens yngre kræfter lokkes af udsigten til gratis mad. Men det er en vittighed, som for længst er holdt op med at være sjov. Nu er det bare pinligt og spild af tid.

Forskere går i stigende grad online for at interagere med fagfæller, sådan som man gjorde det i gamle dage inden for seminarets rammer. Hvorfor skulle man også udsætte sig selv for endnu et dårligt ventileret rum og elendig kaffe, når man i stedet kan downloade netop den artikel, man blev gjort opmærksom på via et af forskernes sociale netværk som f.eks. Mendeley, hvorefter man kan deltage i berigende udvekslinger med fagfæller, når en såkaldt *aggregator* som ResearchBlogging.org hjælper dig med at sende dine tanker om den ud i den store verden. Ikke desto mindre mener jeg, at der er klare fordele ved de lokale, fysiske forbindelser, som seminaret giver mulighed for, og derfor bør formen bevares. Desuden bør vi tage nettet i brug netop med henblik på at bevare seminaret i stedet for at gøre det overflødigt.

“ Kan det tænkes, at vi gjorde os mere umage med vores seminaroplæg, hvis blot vi vidste, at det kom ud på nettet i en podcast. Hold tiden, tal klart og tydeligt, træk vejret, forklar hvad du mener, og lad være med at behandle alt for mange ideer på én gang

De digitale medier giver os mulighed for at gøre disse arrangementer mere offentlige. Selvfølgelig er det nogen gange bedst at holde tingene inden for egne døre – fx hvor det drejer sig om at løbe noget igennem i et mindre forum med henblik på feedback, inden arbejdet skal præsenteres i en større sammenhæng internationalt. Men jeg har svært ved at forstå, hvorfor det på institutterne endnu ikke er standard at oprette en blog i tilknytning til en seminarrække. En blog giver mulighed for at dele podcasts og linke til et Twitter-#hashtag, ligesom den er et forum for studenterindlæg og yderligere diskussion i det hele taget. En simpel elektronisk version af den papirreklame for arrangementet, som man plejer at hænge på væggen ved siden af elevatoren, ville være en god begyndelse. Og det er hverken svært eller tidskrævende.

En smule mere reklame ville kunne gøre instituttets seminarer mere indbydende og lokke flere til.

Større digital synlighed på nettet betyder, at den diskussion, der kommer ud af det enkelte seminar, kan forlænges. Det geniale spørgsmål, du kom i tanker om i bussen på vej hjem, kan formuleres og lægges op i en kommentartråd. Og hvis du virkelig er blevet inspireret af det arrangement, du var til i går, og gerne vil dele det med andre, behøver du ikke nøjes med at fortælle kæresten eller ægtefællen, du kan linke til en podcast på din Twitter-profil og se, om det også inspirerer andre.

Måske virker det naivt, når jeg på den måde omtaler forskningens tilgængelighed. Ét er at downloade en podcast af et seminar, noget helt andet er at forstå dets indhold. Seminarets styrke er netop indholdets specialiserede karakter. Alligevel kan vi tillade os at være lidt mere fantasifulde omkring det. Hvorfor kan vi fx ikke gøre indholdet mere spiseligt for dem, vi ikke allerede omgås fagligt? Det er jo et seminar, ikke en artikel.

Kan det tænkes, at vi gjorde os mere umage med vores seminaroplæg, hvis blot vi vidste, at det kom ud på nettet i en podcast. Hold tiden, tal klart og tydeligt, træk vejret, forklar hvad du mener, og lad være med at behandle alt for mange ideer på én gang. (Jeg ved, at det er svært, for jeg er heller ikke for god til det selv). Online ved man jo aldrig, hvem der kigger med. Det kan være skræmmende, men muligvis skal vi bare vænne os til det og kridte skoene.

Det skal være spændende at mødes med fagfæller omkring ny forskning. Seminaret skal være en væsentlig forskningsbegivenhed i kalenderen, ikke en kærkommen lejlighed til at få rettet de sidste eksamensopgaver. Jeg siger ikke, at seminaret skal være på niveau med et højt profileret TED-foredrag (talere ved TED-konferencer får 18 minutter til at præsentere deres ideer, jf. ted.com). Jeg ved, at mange seminarer er lige præcis så gode, som jeg kunne ønske mig. Men der er mange, der ikke er det, og det er spild. Digital kommunikation skal ikke handle om at se på sjove videoer på sin smartphone, når man ellers burde være opmærksom på et oplæg. I stedet bør den kunne gøre det muligt for os at gøre vores seminarer så stimulerende, at folk ikke keder sig.

Alice Bell er docent i videnskabskommunikation ved Imperial College i London.

Kilde: Times Higher Education, 9. juni 2011 i Martin Aitkens oversættelse

Udgiveradresseret maskinel magasinpost id-nr.: 42026
Alt henvendelse: dm@dm.dk, telefon 3815 6676

(Foto: Scanpix)

Tag opgør om Uni-Loven nu!

Den nye S-R-SF-regering kan blive enige om at lukke for politiseret forskning og om at genindføre gruppeeksamen. Men der er intern uenighed om Uni-Loven

VK-regeringen havde planlagt at bruge 100 mio. på politiserede debattører, men de skal nu spares væk. Socialdemokraterne og SF vil fjerne Bjørn Lomborgs ni millioner kroner til dennes center (Copenhagen Consensus Center). Også koldkrigsforskere som Bent Jensen får kassen lukket i.

Det lover SF's miljøordfører Ida Auken: "Vi vil prioritere anderledes, end VK-regeringen gjorde. Vi har ikke tænkt os at lave vennetjenester og finanspolitik efter ideologiske mærkesager. Jeg forventer ikke, at der er særbidrag til forskere. De må finde deres penge andre steder" (ifølge BT).

Forbuddet mod gruppeeksamen

Det forventes også, at den nye videnskabsminister afskaffer forbuddet mod gruppeeksamen. Det indførte VK-regeringen med stærk støtte fra DF'eren Jesper Langballe. Forbuddet blev ikke støttet af eksperter, men blev gennemført som symbolpolitik med ideologiske argumenter. Men på universiteterne har forbuddet været forhadet, fordi det betød ufleksibel afvikling og ikke mindst fordi det kostede ressourcer.

Det står derimod noget sløjere til med at rulle VK-regeringens afskaffelse af medbestemmelsen tilbage. Uni-Loven fra 2003 er blevet kritiseret for at være udemokratisk, firmatiserende,

detailstyrende og begrænsende for forskningsfriheden m.m. Men Uni-Lovens topstyring blev faktisk indført med Socialdemokraternes fulde støtte, hvorimod Radikale, SF, Enhedslisten – og Dansk Folkeparti – var imod.

Og fordi der er kommet en ny regering, behøver det ikke at betyde en ny politik, for der er angiveligt parlamentarisk tradition for, at indgåede forlig ikke kan ændres. S er efter den logik bundet til uni-forliget.

Kritiker til S-R-SF:

Tag det interne regeringsopgør nu

Forårets lovrevision pålagde universitetsledelserne at give de ansatte mere medindflydelse. Ledelserne får lov til frivilligt at bestemme, hvor meget magt den vil afgive. Og den radikale uni-ordfører Marianne Jelved medgiver, at lovrevisionen vil betyde mere formel medindflydelse og mindre reel medbestemmelse. Alligevel vil hun ikke stille forslag om konkrete ændringsforslag til loven nu og her. Hun vil vente til S' forlig er udløbet om halvandet år (INFORMATION 21. sept.).

Talsmanden for uni-rektorerne, **Jens Oddershede**, mener imidlertid, at lovens pålæg om at finde former for medinddragelse rækker: På flere uni'er er der nedsat vedtægtsudvalg. Der er planer om etablering af institutråd, som

instituttlejerne løbende skal diskutere med. Og de akademiske råd får fremover mulighed for at vælge en formand, der hverken er dekan eller rektor, som det er på nuværende tidspunkt.

Men disse forslag beroliger ikke **KU-lektor Claus Emmeche**, der har været en af de skarpeste kritikere af loven. Han mener, at R-SF bør tage det interne regeringsopgør med Socialdemokraterne nu og her:

"Der er reelt ikke tale om medarbejderdemokrati, før loven taler om medbestemmelsesret frem for medhøring. Derfor bør den nye regering gå videre end forårets symbolske revidering, der bare åbnede op for en høringsret. Giv mulighed for reel medbestemmelse i en ny lov – jo hurtigere, jo bedre", siger han og slutter. "Det er desværre min oplevelse, at uni-folket er passiveret, for man har erfaret, at der ikke er medbestemmelse på vigtige ting, så hvorfor bruge kræfter på det? Og så skal uni-befolkningen for tiden også bruge kræfter på at væge sig mod de umiddelbare trusler ovenfra; man er paralyseret af topledelsers reformstrøm – omstruktureringer, fusionskrav, fyringsrunder og voksende ekstern finansiering m.m."